BİR VATAN KURTULDU

Atatürk'le İlgili Romanlar Üzerinde Bir İnceleme

BİLGE ERCİLASUN

ÖTÜKEN

ÖTÜKEN

YAYIN NU: 1795
KÜLTÜR SERİSİ: 1002

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
SERTİFİKA NUMARASI: 49269

ISBN: 978-625-408-237-5

www.otuken.com.tr | otuken@otuken.com.tr

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®
İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 251 03 50 • (0212) 293 88 71 - Faks: (0212) 251 00 12

Editör: Göktürk Ömer Çakır

Tashih: M. Bilal Erimez

Kapak Tasarımı: Ceyhun Durmaz

Dizgi-Tertip: Damla Acar

Kapak Baskısı: Pelikan Basım

Baskı: İMAK OFSET BASIM YAYIN SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.
Akçaburgaz Mah. 137. Sok.No: 12 Esenyurt / İstanbul / TÜRKİYE
Sertifika Numarası: 45523 Tel: (0212) 444 62 18

İstanbul- 2022

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir.
Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Bilge Ercilasun, 20 Ocak 1945 yılında İstanbul'da doğdu. Bakırköy Kartaltepe İlkokulu'nu, Bakırköy Orta Okulu'nu bitirdi. 1958-1961 yılları arasında İstanbul Kız Lisesi'nde okudu. 1963 yılında girdiği İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türkoloji Bölümünden 1967 yılında mezun oldu. 1968-1971 yılları arasında Erzurum Lisesi'nde edebiyat öğretmeni olarak çalıştı. 1971 yılında Ankara Yüksek Öğretmen Okulu'na edebiyat öğretmeni olarak atandı. 1973 yılında Hacettepe Üniversitesi Sosyal ve İdari Bilimler Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümüne asistan olarak girdi. 2012 yılında emekli oldu. 1975'te bilim uzmanı, 1979'da doktor, 1987'de doçent, 1995'te profesör oldu. Doktora konusu "Servet-i Fünun'da Edebî Tenkit", profesörlük çalışması "İkinci Meşrutiyet Devrinde Tenkit 1-Türkçü Tenkit"tir.

Bilge Ercilasun 1976-1977 yılları arasında Amerika Birleşik Devletleri'nin Seattle şehrinde misafir öğretim üyesi olarak bulundu. 2001-2002 yıllarında Bişkek'te (Kırgızistan), 2004-2005 arasında Girne Amerikan Üniversitesi'nde (Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti) öğretim üyesi olarak görev yaptı. Ercilasun'un yeni Türk edebiyatı alanında kitapları ve makaleleri bulunmaktadır. Kitaplarından bazılarının adları şöyledir: *Ahmet İhsan Tokgöz* (1996), *Orhan Veli Kanık* (1998), *Ziya Paşa* (2007), *Türk Romanı ve Hikâyesi Üzerine* (2013), *Tarih Konulu Romanlarda Sarıkamış Harbi* (2016), *Bir Vatan Kaybettiler* (2020).

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ 13

GİRİŞ 19
2000 Öncesi Atatürk'le İlgili Romanlara Bir Bakış 21

BİRİNCİ BÖLÜM
ROMANLARIN TANITIMI

Romanların Tanıtımı (86 roman) 61
Kuşaklar ya da Ayvalık Yaşantısı 61
Giritli Mustafa 61
Çiçekli Mumlar Sokağı 62
Gazi ve Fikriye 62
Yaralı Yürek 62
Allahın Süngüleri "Reis Paşa" 63
36 Baharı 63
Muhacirler: Bitmeyen Göç 64
Büyük Ayrılık 64
Beyaz Kule 65
Kritimu Girit'im Benim 67
Yorgun ve Yaralı 67
Kalimerhaba İzmir 67
Bıçak Sırtında 68
58 Gün: Mustafa Kemal ile Filistin'den Anayurdun Dağlarına 68
Nereye Yüreğim? 73
Gazi Paşa 73
O Sarışın Kurt 74
Kan ve Çiçekler 75
Rodos'tan Karşıyaka'ya 75
Kıskaç: Bir İmparatorluğun Sancılı Yılları 76
Râna 76
Sarıkamış'tan Sibirya'ya Nargin 77
Zor Yıllar: Sarıkamış'tan Cumhuriyet'e 77
Mübadiller 77
Veda: Esir Şehirde Bir Konak 78
Umut: Hayat Akan Bir Sudur 79
Sönmeyen Ateş 79
Kir 80
Vardar Rüzgârı 80
Biz Yabancı Değiliz 80
57. Alay Galiçya 81
Tün, Gün ve Sabah 81
Selanik'ten İzmir'e 81
57. Alay Çanakkale 82
Asi… Asi… 82
Giritli Feride 82
Zaman Rüzgârı 83

Ulya 83
Kırık Kanatlar 83
Makedonya'dan Esen İmbat 84
İzmir'de Bir Manastır Çınarı 84
Sıdıka: Rodoslu Mülteci 85
Midilli'de Söğüdün Gölgesinde 85
Dimitri'nin Kızları I 86
Dimitri'nin Kızları II 86
Selanik'te Sonbahar 87
Mustafa Kemal'in Gizli Emri 88
İzmir'in İncisi 90
Eleni'nin Kızı Halime 90
Balkan 91
Rumeli'ye Veda 91
İfijenya Sevda 91
Anau'lu Anadolu 92
Feraye 92
Küpe Çiçeği 93
Göçmen 94
Hürriyet 94
Ağlama Smyrna Döneceğim 94
Mor Kaftanlı Selanik 96
Aykırı Aşklar 96
Ah Bre Sevda Ah Bre Vatan 97
Selanik Alev Alev 97
Hasret 98
Çalı Harmanı 98
Mehlika 98
Anafartalar'da Her Sabah Erken 99
Şahika&Feraye 100
Sinesaf 100
Ihlamurlar Açarken 100
Ahh Rumeli 101
İşgal ve Kurtuluş 101
Gülüm 102
Kara Zeybek 103
Mustafa Kemal'in Romanı 1: Acılar Masal Oldu 103
Mustafa Kemal'in Romanı 2: Çakır Mustafa 104
Mustafa Kemal'in Romanı 3: Selanik'ten İzmir'e 105
Mustafa Kemal'in Romanı 4: Gazi Paşa 106
Mustafa Kemal'in Romanı 5: Atatürk 107
Roma Kulübü 108
Yedinci Bayrak 109
Zübeyde Hanım ve Oğlu 109
Smyrna'nın Gözyaşları 111
Mütareke Yıllarında Aşk 111
Aç Kapıyı Ben Geldim 112
Hey Onbeşli 112

İKİNCİ BÖLÜM
TEMATİK İNCELEME

TEMATİK İNCELEME 117

2.1. Kişisel Özellikleriyle Atatürk 117
2.1.1. Yalnızlık ve İç Sıkıntısı 117
2.1.2. Üslubu 120
2.1.3. Karakter Özellikleri 121
2.1.4. Okuma Merakı 124
2.1.5. Uykusuzluğu ve Rüyalara Olan İlgisi 127
2.1.6. Tabiat Sevgisi ve Selanik Özlemi 130
2.1.7. Ailesi 132

2.2. Asker Olarak Atatürk 133
2.2.1. Askerî Okuldaki Faaliyetleri ve Çalışmaları 133
2.2.2. Değişimi Yaratan Olaylar ve Mekânlar 136
2.2.3. Katıldığı Savaşlar 141

2.3. Devlet Adamı Olarak Atatürk 179
2.3.1. Atatürk'ün İlkeleri ve Dış Politikası 179
2.3.2. Cumhuriyet ve Devrimler 182
2.3.3. İsyanlar ve Suikastlar 201
2.3.4. Toplumla İlişkisi 204

SONUÇ 213

BİBLİYOGRAFYA 241

DİZİN 249

ÖN SÖZ

İçinde bulunduğumuz ülkenin, üzerinde yaşadığımız toprakların uzun ve görkemli bir geçmişi var. 2000 yıldan fazla bir süreden beri tarih sahnesinde olan Türkler, çok çeşitli ve birbirinden uzak coğrafyalarda bir araya gelmiş, devlet kurmuş, çok çeşitli kültürlerden tesirler aldıkları gibi birbirinden çok farklı ulusları derinden etkilemiş bir millettir. İlk çağlarda yüzyıllar boyu Asya'nın uzak bozkırlarında yaşayan, medeniyet kuran, genişleyen Türk milleti, o yüzyıllarda aynı kıtanın içinde yer değiştirmiş, gittikçe batıya kayan geniş bir coğrafya içinde hüküm sürmüşlerdir. Türkler, bin yıl kadar önce daha radikal bir şekilde yer değiştirmiş, ulusun kalabalık bir kolu olan Oğuzlar, muhtelif aralıklarla kısa denecek bir sürede Anadolu ve civarına göç etmişler, dünyaya hükmeden büyük devletler kurmuşlar, kültür ve medeniyetlerini komşu ülkelere yaymayı başarmışlardır.

Bulunduğumuz coğrafyayı da içine alan geniş bir bölgede kurulmuş ve tarih sahnesinde önemli bir yer işgal etmiş üç büyük Türk devleti vardı: Büyük Selçuklular, Anadolu Selçuklu Devleti ve Osmanlı Devleti. Osmanlı Devleti 600 yıl aynı hanedan tarafından idare edilmiş, üç kıtaya yayılan büyük bir imparatorluk kurmuş fakat zamanla zayıflayarak çökmüş ve toprakları düşman devletleri tarafından paylaşılmış koca bir imparatorluktur. Kuruluş tarihi 1299 olarak kabul edilen bu devlet, yirminci yüzyılda, Birinci Dünya Savaşı'nın sonunda yapılan Mondros Mütarekesi'yle, bu antlaşmaya attığı imza ile sona ermiş ve bütün toprakları düşmanlar tarafından işgal edilmiştir. Fakat bu işgali kabul etmeyen millet, Mustafa Kemal'in önderliğinde yekvücut olarak 1919-1923 tarihleri arasında önce fiilî bir savaş, sonra da bir diplomasi mücadelesi vererek düşmanı kendi topraklarından atmış, en sonunda da kendi iradesini ortaya koyan bir rejimle ülkesini yeniden şekillendirmeye başlamıştır.

Milletin, Mustafa Kemal sayesinde kenetlendiği ve organize olduğu, yine onun direktifleriyle bu zorlu sürecin üstesinden geldiği çok açık bir hakikattir. Türk milletinin gösterdiği ve başardığı bu değişimin ve yeniden doğuşun en güç kısmı, cephede düşmana karşı yapılan ve kazanılan muharebelerin

olmadığı, yeni bir rejimin kurulması ve ona bağlı olarak bir dizi devrimin gerçekleştirilmesi olduğu bugün artık açıkça görülmektedir. Asırlarca alışılmış, zamanla müzmin ve marazlı bir şekle bürünmüş olan hanedanlığın ve halifeliğin kaldırılması, cumhuriyet idaresi diye tanımlanan yepyeni bir rejime geçilmiş olması, o yıllarda ve o şartlarda gerçekleştirilmiş olan radikal ve ilerici bir adımdır. Bütün karışıklıklara ve siyasi ve sosyal hayatta yaşanan bütün gelgitlere rağmen bu yeni rejim, bu halk idaresi, Atatürk'ün sayesinde ve onun yol göstericiliğiyle gerçekleşmiş ve yine onun sayesinde sağlam temellere oturtulmuş bulunmaktadır.

Atatürk, üç buçuk sene kadar işgal altında kalan bir ülkeyi kurtarmış ve tam bağımsızlığına kavuşturmak için bütün gücüyle direnmiş, tüm dünyaya meydan okuyarak bu arzusunu gerçekleştirmeyi ve düşmanı dize getirmeyi başarmıştır. Atatürk'ün, yıkıntılardan ve enkazdan çıkarttığı Türk milleti, aslında asırlardan beri ihmal edilen, bakılmayan, hizmet götürülmeyen, Orta Çağ'ı yaşamaya mahkûm edilen, gelişmiş dünyadan habersiz, zavallı, perişan, yoksul ve cahil bir durumdaydı, sadece savaş olduğu zaman akla geliyor ve savaşa çağrılıyordu.

İşte bu bakımdan Cumhuriyet idaresinin ve Mustafa Kemal'in hayatımızdaki önemi, başka hiçbir şeyle kıyaslanamayacak kadar büyüktür ve hayati bir değere sahiptir. İçinde bulunduğumuz yıllar, yani 2019-2022 arası, Mustafa Kemal'in dehası ile gerçekleştirilen bu varoluş mücadelesinin yüzüncü yılıdır. Elinizdeki kitap, bu yüzüncü yıla küçük bir katkı yapmak maksadıyla bir armağan olarak hazırlanmış bulunuyor.

Bir Vatan Kaybettiler adlı kitabımı hazırlarken okuduğum romanlarda rastladığım Atatürk vurgusu dikkatimi çekmişti. Elime aldığım romanların büyük bir kısmında Mustafa Kemal'den ve katıldığı muharebelerden ve onun eseri olan devrimlerden bahsediliyordu. Osmanlı Devleti'nin çöküş yıllarındaki savaşlar anlatılırken konu, Mustafa Kemal'e geliyor ve ondan bir şekilde söz ediliyordu. Mustafa Kemal'in küçük yaşından itibaren uzak veya yakın, az veya çok her konu ve her olay ile bir ilgisi, bir katkısı bulunuyordu. İlkokul sıralarında sınıftaki hocanın "Padişahım çok yaşa!" diye bağırtmasını reddederek "Milletim çok yaşa!" diye bağırması, 1897 yılında Türk-Yunan Harbi'ne katılmak üzere bir arkadaşıyla beraber okuldan kaçması gibi onunla ilgili daha pek çok olay, romanlarda geçiyor, bazen bir cümle ile hatırlatılıyordu. Katıldığı veya katılamadığı muharebeler (Balkan Savaşı) de Mustafa Kemal'le bağlantı kurulmak suretiyle romanlarda yer almaktaydı. Başlangıçta, Selanikli olmasından dolayı o kitapta Atatürk'e de yer vermek istemiştim. Fakat romanlardan elde ettiğim malzeme o kadar fazlaydı ki kitabımın hacmi çok büyüdü, genişledi. Böylece ikinci bir kitap ortaya çıkmış oldu.

Kitapta iki bölüm bulunuyor. Birinci bölümde incelemeye alınan romanların tanıtımına yer verildi. Romanlar baskı tarihlerine göre ele alındı ve sıra-

GİRİŞ

2000 ÖNCESİ ATATÜRK'LE İLGİLİ ROMANLARA BİR BAKIŞ

Halide Edip Adıvar (1884-1964): İlk eserlerini Meşrutiyet Dönemi'nde vermiş olan Halide Edip, bu yıllarda tanınmış ve aktif bir edebiyatçıdır. Romanları, yazıları ve diğer faaliyetleriyle toplum ve aydınlar üzerinde büyük yankı uyandırmış olan yazar, Türk Yurdu ve Türk Ocağı içinde de faaliyet göstermiş, toplantılara ve konferanslara katılmıştır. Bu faaliyetler, Millî Mücadele döneminde daha da artar ve yazar, ülkenin işgalcilerden kurtulabilmesi için birtakım aktiviteler içinde bulunur. Mondros Mütarekesi'nden sonra işgalcilerin İstanbul'a asker çıkartmalarını hazmedemediği görülür. Yunanlıların İzmir'i işgali, Halide Edip'i çileden çıkaran bir hadise olur. *Türk'ün Ateşle İmtihanı'*nda yazar, kendi haletiruhiyesini "mukaddes cinnet" olarak niteliyor ve şöyle tarif ediyor:

> Ben, İzmir'in işgalinden sonra hemen hemen bu mesele hakkında bir kimse ile konuşmamıştım. Fakat İstiklal Mücadelesi hissi bende bir çeşit mukaddes cinnet hâlini almıştı. Artık şahıs olarak yaşamıyordum. Bu millî mukaddes cinnetin bir parçasından ibarettim. 1922'de İzmir'i aldığımız güne kadar benim için hayatta başka hiçbir şeyin ehemmiyeti kalmamıştı.[1]

15 Mayıs 1919 tarihinde Yunanlıların İzmir'i işgal etmeleri üzerine İstanbul'da pek çok tepkiler başlar ve İstanbul'un çeşitli mekânlarında mitingler düzenlenir. Halk, bu mitinglere büyük ilgi göstermektedir. Bu mitinglerde devrin tanınmış edebiyatçıları halka hitap ederler ve işgali protesto ederler. Halide Edip de bu mitinglerde konuşan önemli bir isimdir. Özellikle Sultanahmet Mitinginde yaptığı konuşma halka çok tesir etmiş ve bu etkiler günlerce devam etmiş, Halide Edip'i "âdeta bir bayrak kadın" hâline getirmiştir. Miting hakkındaki haberler o günün gazetelerinde yer alır, Halide Edip'in

[1] Halide Edip Adıvar, *Türk'ün Ateşle İmtihanı*, Çan Yayınları, İstanbul 1962, s. 24 (Metindeki alıntılar bu baskıdandır).

konuşması sansürlü olarak neşredilir. Yazar, "H*ükümetler düşmanınız, milletler dostunuz,*" diyerek "gerçek ile ideal arasında kurduğu dengeyi" ifade etmiştir.[2]

Halide Edip, Sultanahmet Mitinginde coşkulu ve duygulu bir konuşma yapar. İçinde bulundukları vahim durumun realist bir tablosunu çizen yazar, vatanı kurtarmak için insanları mücadeleye çağırır. Ümit aşılayan bu konuşmasıyla yazar, toplum üzerinde büyük bir tesir yaratmıştır. Aşağıda, onun bu tesirli konuşmasından bazı ifadeler verilmektedir:

> Kardeşler; evlatlar, size dünyanın verdiği hükmü dinleyiniz: Avrupalı itilaf devletlerinin tecavüz siyaseti bazan hıyanetle ve daima haksız olarak Türkiye'ye çevrilmiştir. Eğer ayda ve yıldızlarda da Türkle Müslüman bulunduğunu söyleseler oralara da istila orduları gönderirlerdi. Nihayet hilali parçalamak için ellerine bir fırsat geçmiştir. Bu kararlarına karşı bizi tutacak hiçbir Garplı kudret yoktur. Bu meselede bu insanî olmayan karara katılmayanlar da aynı derecede, belki daha da mesuldürler. Onların hepsi, insan haklarını ve millet haklarını müdafaa için bir mahkeme kurmuşlar, fakat orada yenilenlerin parçalanması hükmünü vermişlerdir. Türklere günahkâr diyen bu kimselerin kendileri o kadar günahkârdırlar ki, Okyanus'un suları onları temizleyemez.[3]

Halide Edip o gün orada, meydanda, düşmana boyun eğmemek, teslim olmamak ve mücadele etmek üzere halka yemin ettirir. Onun bu tesiri ve kudreti yalnız o gün için değil, sonra da devam etmiş ve Halide Edip'in şöhreti, Sultanahmet nutku ile uzun yıllar sonrasına taşınmıştır.

Mustafa Kemal, 19 Mayıs 1919'da Samsun'a ayak bastıktan, il ve ilçelerdeki çeşitli tanıdıklarıyla temas ettikten sonra yaz aylarında İstanbul'da ve İstanbul dışındaki tanıdığı aydınlara mektuplar yazmış, onların düşüncelerini öğrenmek istemiş ve onları Anadolu'ya davet etmiştir. Halide Edip, 10 Ağustos 1919 tarihinde Mustafa Kemal Paşa'ya cevap verir. Mütareke hükümleri ve düşmanların ülkeyi adım adım işgal etmeleri hakkında görüştüğü yerli ve yabancı çevrelerin fikir ve görüşlerini aktarır. Bu mektuba göre Amerikan mandasına taraftar olanlar ağırlıktadır. Kendisi de bu görüşe hak verdiğini söylemekle beraber mektubun sonunda Mustafa Kemal Paşa'nın vereceği karar ne olursa olsun, millî davada onun yanında yer alacağını bildirmektedir. Mektubun sonunda, "Millî davada canıyla ve başıyla çalışanlar arasında sade bir Türk askeri tevazuu ile sizinle beraber olduğumu beyan ederim," *d*er.[4]

Yazarın Mustafa Kemal'e gönderdiği bu mektup, *Nutuk*'ta yer almaktadır. Gerçekten de Halide Edip bu mektupta ifade ettiği gibi önceden Amerikan mandasına taraftar olduğunu belirtse de Millî Mücadele'nin başından sonu-

---

[2] İnci Enginün, "Halide Edib Adıvar: Devirler ve Bir Hayat", *Halide Edib Adıvar*, Dergâh, İstanbul 2019, s. 18-19.

[3] Adıvar, *Türk'ün Ateşle İmtihanı*, s. 32-33.

[4] Enginün, "Halide Edib Adıvar: Devirler ve Bir Hayat", age., s. 19.

BİRİNCİ BÖLÜM:
ROMANLARIN TANITIMI

ROMANLARIN TANITIMI
(86 ROMAN)

Kuşaklar ya da Ayvalık Yaşantısı[1]

Romanın yazarı, Girit mübadili bir aileye mensup olan Ahmet Yorulmaz'dır. Ayvalık'ta yaşayan yazar, anı-roman tarzı eserlerinde Girit'ten ve Midilli'den gelerek Ayvalık'a yerleşen mübadillerin hikâyelerini anlatır ve yaşadıkları problemleri dile getirir. *Kuşaklar* romanında da özellikle Giritlilerin Türkiye'ye geldikten sonra karşılaştıkları zorlukları çeşitli karakterler vasıtasıyla anlatmıştır. Romanda ayrıca Giritlilerin, Atatürk ve Cumhuriyet hakkındaki düşüncelerine de yer verilmektedir.

Giritli Mustafa[2]

Mustafa, Mübadele'de Girit'ten gelerek İzmir'e yerleşmiş bir ailenin çocuğudur. Olaylar yirminci asrın son çeyreğinde başlar. Geriye dönüşle Girit'teki olaylar anlatılır. Giritlilerin, Türkiye'deki savaşları ve gelişmeleri yakından takip ettikleri, Çanakkale Savaşı'ndaki galibiyete çok sevindikleri, böylece Mustafa Kemal'in adını işittikleri belirtilir. Giritliler, İzmir'in işgaline üzülür, 9 Eylül 1922'de Türk ordusunun İzmir'e girişine sevinirler. Romanda, onların, Mustafa Kemal'in başarılarıyla gurur duydukları da belirtiliyor. Ayrıca Atatürk'ün yaptığı devrimlere de yer verilmiştir. Şapka, kıyafet ve harf devrimlerinin yapıldığı ve Mustafa tarafından hepsinin benimsendiği anlatılır. Atatürk'ün eğitime verdiği önemden ve bu konuda hazırlattığı kitaplardan bahsedilir. Atatürk'ün kadın-erkek eşitliği konusundaki hassasiyeti ve kadınlara seçme-seçilme hakkının verilmesi de eserde yer alan konular arasındadır.

---

1 Ahmet Yorulmaz, *Kuşaklar ya da Ayvalık Yaşantısı*, Remzi Kitabevi, 4. Basım, İstanbul 2004 (ilk baskı 1999), 224 sayfa. Alıntılar bu baskıdandır.

2 Ertuğrul Erol Ergir, *Giritli Mustafa*, Selçuk, Türkiye 2000, 223 sayfa.

Çiçekli Mumlar Sokağı[3]

Olaylar Batum'da başlar. Batum'da yaşayan karakterler ve aileler tanıtılır ve bir kısmının Tiflis'e göçtükleri anlatılır. Batum'da yaşayan ailelerin önemli bir kısmı yavaş yavaş İstanbul'a göç etmektedirler. Romanın büyük bir bölümü İstanbul'da geçiyor. Ama geçmişteki olaylar vasıtasıyla Batum'a bağlanırlar. Roman, Batum'un tasviriyle başlar. Namlı Hafız, Bogos Ağa, Erguvan, Gülistan, Halit gibi birbirinden farklı karakterlere yer verilmiştir. Eserde, Batum'da yaşayan, İstanbul'a göç eden birbirinden farklı karakterlerin hikâyeleri anlatılıyor. Olaylar Mütareke ve Millî Mücadele yıllarında geçer. Birinci Dünya Savaşı, çok canlı olarak anlatılan, hatırlanan, yakın tarih olarak romanda yer alır. İşgal günlerinde düzenlenen mitinglere yer veriliyor. Roman, Atatürk'ün Samsun'a çıkışı, Amasya'ya uğrayışı ile sona eriyor.

Gazi ve Fikriye[4]

Romanda Mustafa Kemal'in gençlik yılları, Harbiye'deki öğrencilik yılları, yaptığı işler, katıldığı savaşlar anlatılır. Gittiği yerlerden yakınlarına yazdığı mektuplardan örnekler verilmiştir. Fikriye ile Mustafa Kemal'in birbirlerine karşı olan duygularının gelişmesinden söz edilmiş ve Millî Mücadele yıllarındaki olaylar anlatılmıştır.

Yaralı Yürek[5]

1854 yılında Kafkaslardan İstanbul'a göçen, Rus zulmünden kaçarak gelen bir Karaçay ailesi anlatılıyor. Roman, bu ailenin sorumluluğunda Türkiye'ye getirilen Batur'un hayatını ve mücadelelerini konu almaktadır. Vaka zamanı 1854-1930 arasıdır. Romanda Mondros Mütarekesi'nden sonra ülkenin işgal edildiği, Batur'un Kırkkilise'ye (Kırklareli) yerleşerek Doğu Trakya'nın Yunanlılar tarafından işgal edilmesi üzerine bu bölgede meydana gelen direniş hareketinin oluşmasında büyük katkılar sağladığı, konuşmalarıyla halkı yönlendirdiği anlatılıyor.

---

[3] Yılmaz Karakoyunlu, *Çiçekli Mumlar Sokağı*, Doğan Kitap, İstanbul 2000, 293 sayfa. Alıntılar bu baskıdandır.

[4] Hıfzı Topuz, *Gazi ve Fikriye*, Remzi Kitabevi, İstanbul 2001, 287 sayfa. Alıntı bu baskıdandır.

[5] Yalçın Toker, *Yaralı Yürek*, Toker Yayınları, İstanbul 2001, 224 sayfa.

İKİNCİ BÖLÜM:
TEMATİK İNCELEME

TEMATİK İNCELEME

2.1. Kişisel Özellikleriyle Atatürk

2.1.1. Yalnızlık ve İç Sıkıntısı

Mustafa Kemal, mizacı ve karakteri bakımından yaşıtlarından çok farklı idi. Onun yaşıtlarından üstünlüğü ve ileriliği, küçük yaşından itibaren hissedilmekte, fark edilmekte idi. Romanlarda bu konuda bir hayli malzeme bulunmaktadır (*Beyaz Kule*, *Zübeyde Hanım ve Oğlu*, *58 Gün*, *Gazi Paşa*, *Reis Paşa*). *Beyaz Kule* romanında Mustafa Kemal'in karakteri tasvir ediliyor. Bu tasvirde, onun diğerlerinden ayrı olduğu açıkça ortaya çıkmaktadır. O, giyinişiyle, görünüşüyle, zekâsıyla, her türlü özelliğiyle farklı, üstün ve meziyet sahibi bir insandır. Çok okuması, çok düşünmesi onun daha da entelektüel bir şahsiyet olmasını sağlamıştır. Her durumda ve her şartta (savaşta bile) temiz, titiz ve tertipli görünüşü, her zaman kaliteye olan düşkünlüğü ve her zaman kaliteyi araması, her konuda düşünmesi, fikir üretmesi ve çözüme ulaşması, onu mümtaz bir şahsiyet hâline getirmiştir. Bu durum Harp Okulu'nda iken gelişmeye ve olgunlaşmaya başlamış, ondan sonraki yıllarda adım adım genişleyerek ilerlemiştir. Zamanla o, çağının en seçkin insanlarından biri olmuştur. Düşmanlarının bile ona saygı duydukları bir gerçektir.

> Mustafa Kemal, Harp Okulu'ndayken sınıfının en zeki, en yakışıklı, en şık ve en temiz giyinen öğrencilerinden biriydi. Batı medeniyetinin Osmanlı'daki ilk uğrak yerlerinden olan Selanik'te büyümesinden dolayı "cemiyetin ince muaşeret kaidelerini" diğer arkadaşlarına oranla daha iyi biliyordu. Gayet iyi dans eden, Türkçeyi iyi kullanan, oldukça centilmen bir delikanlıydı; yakışıklılığı ve yüksek etkileme gücü sayesinde bilhassa çevresindeki kadınlar üzerinde çok çabuk tesir bırakıyordu. Duruşu, yürüyüşü, konuşması ve sergilediği tavırlarla yaşından daha olgun gösteriyordu. Çok kuvvetli bir ikna kabiliyetine sahipti; sorunlarını konuşarak çözüyordu. Herhangi bir kavgaya da karışmamıştı (s. 109-110).

Romanlarda üzerinde durulan bir konu da Mustafa Kemal'in psikolojisidir. *Çakır Mustafa* (*Mustafa Kemal'in Romanı 2*) romanında onun ruh durumu şöyle tahlil ediliyor:

> Zeki, çalışkan ve sevecen bir öğrenci olarak hocalarının gözüne girmiş, arkadaşlarının da sevgi ve takdirlerini kazanmıştı. Herkes onun ışıl ışıl gülen gözlerine bakıp, tatlı sözlerini dinlerken haz duyuyordu. Arkadaşları onu huzur içinde ve sakin yaradılışlı olarak biliyordu. Ama o, benliğindeki manevi bir yalnızlığın huzursuzluğu içindeydi. Bunun kaynağı İstanbul'un, memleketin kötü yönetilen havasıydı. Bunu hissettiği hâlde, kendisi de içindeki huzursuzluğa bir anlam veremiyordu. İç yüzünü anlayamadığı ruh sıkıntılarının etkisi altında küskün, kederli bir hâlde kitaplara dalıyor, okuyor, kendisine yeni ufuklar arıyordu (s. 216).

Romanlarda ele alınan bir nokta da Mustafa Kemal'in gençlik yıllarında, içinde bulunduğu duygulardır. Bunlar, yalnızlık ve iç sıkıntısı olarak ifade edilebilir. Yalnızlığın, Mustafa Kemal'in mizacının bir özelliği olduğu, onun her zaman yalnız olmayı tercih ettiği anlaşılıyor. *Reis Paşa* romanında Atatürk'ün iç dünyasına ve düşüncelerine de yer verilmiştir. Sık sık yalnız kalması, düşüncelere dalması ve eskileri hatırlaması anlatılır. Böylece eskiden yaşanmış bazı olaylara da yer verilmiş olur.

Diğer bir özellik ise huzursuzluk ve iç sıkıntısıdır. *Zübeyde Hanım ve Oğlu* romanında onun psikolojisi, "Huzursuz, içe dönük, bunalımlar içinde. Tanıyanlar bunalımları yalnızlığa ve delikanlılığa bağlıyorlar," cümlesiyle ifade ediliyor (s. 84). Bu durumun devriyle ilgisi olduğu açıktır. Yaşadıkları devir yasaklarla örtülüdür. Harbiye'nin kurmay bölümündedirler. Toplanıp tartışırlar. Fakat kitap destekleri yoktur. "Her şey yasak, her şey sansürlüdür. Batı'nın ünlü generallerinin savaş hakkında yazdıkları kitapları bile okula sokmaları" engellenmektedir. Masanın etrafında "herkes gizli olarak edindiği bilgileri" aktarır. "Mustafa Kemal aklı yasakları anlayamaz. Bir asker başkalarının deneyimlerle elde ettiği teknikleri neden öğrenemez, yasaklar kime yarayacak, bilgisiz komutanlar hangi savaşı kazanacak, bilgiden korkanların amacı ne?" diye düşündüğü belirtilir (s. 84). Romanda Mustafa Kemal'in bu hâlini yıllar sonra Afet İnan'a anlattığı belirtiliyor ve onun değerlendirmelerine yer veriliyor. Tasvir, yazarın, "Küskündür, kederlidir, asidir. Kime karşı ve niçin? Bunu kendi de bilemez," ifadesiyle bitiyor (s. 85).

Mustafa Kemal'in iç sıkıntısı ve bunalımı, *Çakır Mustafa* (*Mustafa Kemal'in Romanı* 2) romanında da ele alınmaktadır. Eserde Mustafa Kemal'in hatıra defterinden bazı satırlar aktarılmıştır. Mustafa Kemal, Harbiye'yi bitirmiştir. 27 Şubat 1379 (1903) tarihinde hatıra defterine şöyle yazmıştır:

> 27 Şubat 1379 (1903). Cuma, saat 07.00. Selanik'ten geleli üç ay kadar oldu. Kavuşmamın ilk günlerinde intizam-ı hayata (yaşam düzenine) bir çığır bulduğum

SONUÇ

Çalışmamızda, 2000'li yıllarda Atatürk'ü konu olarak işleyen, ona veya girdiği savaşlara, yaptığı hizmetlere az veya çok yer veren romanları ele almış bulunuyoruz. Bunlar, Atatürk'ü çekirdek konu olarak alan veya motif olarak ona yer veren eserlerden ibarettir. Burada önce kitabımızda ele aldığımız romanlara toplu bir bakış yapmak gerekmektedir. Atatürk'le ilgili olan bu romanları üç grupta topladık: 1. Atatürk'ün Hayatını Ele Alan Romanlar, 2. Atatürk'ün Katıldığı Savaşları Konu Alan Romanlar, 3. Cumhuriyeti ve Devrimleri Konu Alan Romanlar… Belirlediğimiz bölümlere tek tek bakmak ve romanların ortak özelliklerini tespit etmek istiyoruz.

İncelediğimiz romanların dökümünü yaptıktan sonra bu romanlarda Atatürk'le ilgisi veya yakınlığı bakımından hangi unsurların yer aldığı meselesi üzerinde duracağız ve romanların, Atatürk'ün özelliklerini hangi ölçüde yansıttığı konusuna değineceğiz. Ayrıca romanların edebî, sosyal ve tarihî bakımdan öneminden söz edeceğiz. Bu konuda tespit ettiğimiz hususları "Romanlardaki Diğer Özellikler" başlığı altında sunacağız (Bu başlık altında şu alt başlıklar bulunuyor: Tekrarlanan Olaylar, Girit Meselesi, Türklük Hassasiyeti, Belgesel Romanlar, Romanlara Yansıyan Atatürk, Atatürk ve Rüyalar, Devlet Kurucusu Atatürk, Atatürk ve Basın, Millî Mücadele ve Memleket Edebiyatı).

1. Atatürk'ün Hayatını Konu Alan Romanlar

İlk olarak Atatürk'ün hayatını konu alan romanlar üzerinde duracağız. Bunlar, biyografik karakterde olan eserlerdir. Bu tip romanlarda Atatürk'ün hayatının bir bütün olarak ele alındığı veya kısmî olarak işlendiği görülüyor. Atatürk'ün hayatının bütün olarak anlatıldığı eserlerden biri, Yılmaz Gürbüz tarafından kaleme alınan beş kitaplık roman serisidir. Yazar, bu kitaplardan ilkini 1981 yılında yayınlamış, 2000 yılından sonra onu yeniden ele almıştır. İlk yayınında *Acılar Masal Oldu* adıyla yayınlanan bu kitapta Atatürk'ün çocukluk ve gençlik yılları anlatılmaktadır. Kitabın önemli bir farkı, Zübeyde Hanım ile Ali Rıza Bey'in hayatlarından ve ailelerinden de bahsedilmesi, ayrıca Selanik şehrinin 1870'li yıllardaki durumunun tanıtılmasıdır. Kitap, Atatürk'ün Manastır Askerî İdadisi'ne girmesiyle sona eriyor. Kitap, 2000'den sonra *Mustafa Kemal'in Romanı 1: Acılar Masal Oldu* adıyla yeniden yayınlanmıştır. Yazar, daha sonra Atatürk'ün hayatını yeniden ele almış ve **S***elanik'ten İzmir'e* adıyla 2006 yılında yayınlamıştır. Bu hacimli kitap, Atatürk'ün Latife ile evlenmesiyle sona eriyor.

2010 yılından sonra yazar, Atatürk'ün hayatını bir bütün olarak ele alıyor ve *Mustafa Kemal'in Romanı* başlığı altında beş ciltlik bir roman dizisi hâlinde yayınlıyor. İlk üç cildi daha önceki yayınlarının bir araya toplanarak ciltler hâlinde düzenlenmesinden meydana geliyor. *Gazi Paşa* adını taşıyan dördüncü ciltte Lozan görüşmeleri ve Cumhuriyet'in kuruluşu anlatılıyor. 1927 yılında *Nutuk*'un okunmasıyla sona eriyor. Son cilt *Atatürk* adını taşıyor ve ölümüne kadar geliyor. Burada dış siyaset ve devrimler ele alınıyor. Atatürk'ün uygulamaları, diğer devletlerle yaptığı antlaşmalar, çeşitli kurumların hayata geçirilmesi, hastalığı ve ölümü anlatılıyor. En çok yer verilen konu, Atatürk'ün Türk dili ve Türk tarihi üzerindeki çalışmalarıdır. İncelemede de belirtildiği gibi bu romanların adları şöyle tespit edilmiştir: *Mustafa Kemal'in Romanı 1: Acılar Masal Oldu*, *Mustafa Kemal'in Romanı 2: Çakır Mustafa*, *Mustafa Kemal'in Romanı 3: Selanik'ten İzmir'e*, *Mustafa Kemal'in Romanı 4: Gazi Paşa*, *Mustafa Kemal'in Romanı 5: Atatürk*.

Atatürk'ün hayatının konu edildiği romanlardan biri de *Gazi ve Fikriye* adını taşır. Burada Atatürk'ün Fikriye ile tanışması ve arkadaşlığı ele alınıyor. Daha çok Fikriye'nin Atatürk'e olan duygularından bahsediliyor. Bu romanda Mustafa Kemal'in hayatından bir kesit alınmış, onun Fikriye ile tanıştığı yıllar (gençlik yılları) anlatılmıştır.

Beyaz Kule'de Mustafa Kemal'in çocukluk ve ilk gençlik yılları anlatılır. Roman, Meşrutiyet'in ilanından sonra sona eriyor. Aslında burada 31 Mart Olaylarının hazırlık günleri de verilmektedir. Romanın en önemli tarafı, Mustafa Kemal'in Harbiye'deki ve subay çıktığı günlerdeki fikir ve düşüncelerinin tahlillerinin yapılması, Şam'da geçirdiği günlerin ayrıntılı olarak verilmesi ve yorumlanmasıdır. Burada Mustafa Kemal'in, daha sonraki yıllarda Cumhuriyet'i ilan etme ve bu yeni rejime bağlı kurumları kurma fikrinin nasıl ve ne şartlarda oluştuğu, Atatürk'ün bu yıllarda hangi aşamalardan geçerek bu neticelere ulaştığı sebepleriyle anlatılmaktadır. Atatürk'ün bu günlerde okuduğu kitapların, özellikle Şam'da iken gördüğü, yaşadığı ve şahit olduğu olayların ona nasıl tesir ettiği ve zihnindeki kavramların nasıl oluştuğu ortaya konulmuştur. Yazarın gazetecilik ve araştırmacılık konusundaki çalışmalarına rağmen kitap, bir roman olarak da oldukça ilgi çekicidir ve tahlil ve yorum ağırlıklıdır. Kitap, daha sonraki baskılarında Zübeyde Hanım'ın oğluna ifadesi esas alınarak *Sarı Paşam* adıyla yayınlanmıştır.

Atatürk'ün hayatını konu alan bir başka roman, *Zübeyde Hanım ve Oğlu* adını taşıyor. Kurgu ve üslup bakımından oldukça başarılı bu eser, bir roman kurgusu taşımakla beraber Atatürk'ün hayatını belgelere dayanarak oldukça gerçekçi bir biçimde aktarmayı başarmıştır. Merak unsurunun kullanılması, akıcı ve edebî bir üslupla yazılması eserin başarılı taraflarındandır. Romana tahlilî bir bakış hâkimdir. Bazı olaylar, Mustafa Kemal ve Zübeyde Hanım olmak üzere iki farklı bakışla verilmektedir. Bazen bunlara bir üçüncü ba-

kış (yazarın bakışı veya yorumu) da eklenmiştir. Genel olarak kronolojik bir yapıda olmasına rağmen bazen önemli olaylar, iki veya üç farklı bakışla ele alınmış ve tahlil edilmiştir. Böylece farklı kişiler tarafından yapılan farklı bakış ve yorumlar ortaya çıkmıştır. Romanın adı da buradan geliyor. Bu durum kitaba, roman özelliğini kazandıran bir özellik olmuştur. Yazar, gerçeklerden ayrılmamaya çalışırken tarihî şahsiyetlerin iç dünyalarına eğilmekle eserinin usta bir kalemden çıkmış bir roman olmasını da sağlamıştır. Eser, bu özelliğiyle psikolojik roman olma özelliğini de taşımaktadır. Burada Mustafa Kemal'in, bir taraftan annesi, diğer taraftan ülkenin kurtulması ile ilgili duygu ve düşünceleri, bu iki ana mesele arasında kalması, bunlarla boğuşması ustaca verilirken romandaki dramatik unsur da sağlanmış, böylece romanın çatısı ustaca kurulmuş olmaktadır.

58 Gün: Mustafa Kemal ile Filistin'den Anayurdun Dağlarına adlı eserde 1918 yılının Mondros Mütarekesi'nin imzalanmasını da içine alan ve Mustafa Kemal'i merkeze alarak düzenlenmiş 58 günün hikâyesi anlatılmaktadır. Belgesel bir roman olan bu eser, 58 günde farklı coğrafyalarda (güney cephesi ve Halep, İstanbul, İzmir, Çanakkale, Adana gibi) yaşanan olayları gerçeğe uygun bir şekilde verirken kahramanların ruh tahlillerini de yansıtan ve bu suretle gerilimi sağlayan bir eserdir. Mustafa Kemal merkezde olmak üzere özellikle Mondros Mütarekesi'nin kişiler üzerinde yarattığı olumsuz tesirleri vermek bakımından çok ustaca düzenlenmiş bir romandır. Bu hâliyle belgesel eserlerin tekdüzeliğinden sıyrılmış, roman kimliği kazanmış, dramatik yapısı kuvvetli bir eser hâline gelmiştir. Romanda hem kahramanlar hem de yazar tarafından yapılmış pek çok tahlil bulunmaktadır. Eser, siyasi bir roman olma özelliğini de taşıyor. Eserde kumandanın (Mustafa Kemal) iç dünyası da başarılı tahlillerle veriliyor.[1]

Attila İlhan'ın hazırladığı üç romanlık bir dizide, Atatürk'ün Millî Mücadele yılları verilmektedir. *Allahın Süngüleri "Reis Paşa", Gazi Paşa* ve *O Sarışın Kurt* adlarını taşıyan bu üç eser de belgesel roman türünde eserlerdir. Yazar, bunlarda her türlü belgeden faydalanmış (gazete, kanun maddesi, bildiri, anlaşma hükümleri gibi), gerçeklerin ifadesi olan bu tarihî notlardan hareket etmek suretiyle Millî Mücadele'nin kişiler üzerinde yarattığı etkileri, bütün derinliği ve çıplaklığı ile yorumlamıştır. Roman kahramanlarının iç dünyaları kadar dış dünyanın da tasvir edildiği bu kitaplarda, özellikle savaşın tabiattaki tahribatını anlatan Büyük Taarruz'un başlamasının tasviri dikkate değer. Burada bir taraftan tabiatın bütün unsurları verilmekte ve bunların savaş yüzünden ne kadar zarar göreceği tasvirler yoluyla gözler önüne serilmekte, diğer

[1] Romanda çerçeve konu, Amerikalıların Irak'a açtıkları savaştır. Romanda, bu savaşla yüzyıl önce Birinci Dünya Savaşı'nda aynı bölgede İngilizlerin güney cephesindeki harekâtı hatırlanmış ve iki savaş arasında bir bağlantı kurulmuştur. Bu suretle Birinci Dünya Savaşı'nın 1918 yılındaki son 58 gününün Mustafa Kemal merkezli hikâyesi, romanın asıl konusunu oluşturur.

taraftan başkumandan başta olmak üzere bütün kumandanların taşıdıkları tarihî ve sosyal sorumluluk ve yük, yine tasvir ve tahlillerle anlatılmaktadır. Yazar, değişik, farklı ve çok işlenmiş üslubuyla romanının ilk bakışta bir belgeler yığını olarak görünmesine rağmen edebî eserin kurgusundaki dramatik yapıyı sağlamış, roman boyunca merak unsurunu ustaca idare etmesini bilmiştir. Millî Mücadele'nin belgesel tarihi olarak görünen bu romanlar aynı zamanda Mustafa Kemal'in ruh dünyasını, yalnızlığını, duygu ve düşüncelerini verebilen usta bir yazarın elinden çıkmış olgun eserlerdir. Bu romanlarda da Mustafa Kemal, başkahraman olarak görünmektedir. Yazar, romanlarındaki anlatım tekniğinde gösterme tekniğini tercih etmiştir. Bu da romanlara işleklik kazandıran bir anlatım şeklidir. Fakat üçüncü roman zaten diğer iki romanda anlatılan olayların senaryolaştırılmış şekli olduğu için buradaki sahneler çok daha tesirli ve çarpıcı olarak düzenlenmiştir. Üçüncü roman, İzmir Suikastı ile bitmektedir. Romanda özellikle son sahne, çok tesirli, çok dramatik olmak bakımından vurucu ve duygulu yapısıyla dikkati çekiyor.

Burada ele alacağımız bir diğer roman, Mustafa Kemal'in Çanakkale Savaşlarındaki rolünü anlatan *Anafartalar'da Her Sabah Erken* adını taşıyor. Bu romanda, Çanakkale Savaşı'nın Anafartalar'da yapılan kısmı, Mustafa Kemal merkezli anlatılıyor. Savaşın belli bir kesitini alan yazar, bu muharebeler esnasında Mustafa Kemal'in rolünü ve ağırlığını ortaya koymak istemiştir. Bunun da ayrıca başarılı bir cephe romanı olduğunu söyleyebiliriz. Romanın başında eserin Mustafa Kemal ve arkadaşlarına ithaf edildiğini bildiren bir ibare bulunuyor.

Selanik'te Sonbahar adlı romanda Atatürk'ün fikirleri ve geleceğe olan mesajı, farklı bir mekânda ve farklı bir durumda verilmektedir. Burada Mustafa Sagir'in yaptığı suikast sonucu Mustafa Kemal'in vurulması, sakat kalması, bu yüzden Millî Mücadele'nin gerçekleşememesi, ülkenin önce Amerikan mandası altına girmesi, Amerikalılar gittikten sonra da ülkede iç savaşın çıkması gibi fantastik bir dünya yaratılmıştır. Bu fantastik ortama rağmen gerçekler verilmiş, bunlar da Mustafa Kemal'in yeni nesillere mesajı şeklinde (geleceğe bırakılan mektuplar hâlinde) sunulmuştur. Romana hâkim olan, Atatürk'ün *Nutuk*'ta ve Gençliğe Hitabe'de yer alan duygu ve düşünceleri olmuştur. Böylece ülke oldukça geç ve acılı bir şekilde bağımsızlığına kavuşmuş olacaktır. Bunun da yine Atatürk'ün sayesinde (gençliğe bıraktığı yol gösterici ve uyandırıcı mektuplarla) gerçekleştirilmiş bir durum olduğu romanda vurgulanıyor.

Bazı romanlarda Atatürk'ün özel hayatının muhtelif devirlerinden bahsedilir. Mustafa Kemal'in ilk gençlik yıllarından söz eden romanlar, *Mübadiller* ile *Ahh Rumeli*'dir. *Mübadiller*'de, bu romanların yazarının ailesinin, Selanik'te Zübeyde Hanım'ın komşusu olduğu belirtilir. Yazarın babası, Mustafa Kemal'i ilk gençlik yıllarında bir iki defa görmüş, onun durmadan Türk ve Türklükten bahsettiğini, konuşmalarında ben demeyip biz dediğini duymuş ve bundan etkilenmiştir. *Ahh Rumeli* romanının ilk sayfalarında Hafize Ana'nın komşu-

DİZİN

A

Abdülhak Hamit (Tarhan) 125, 237
Abdülhamit II. 48, 66, 78, 119, 199
Abide Doğan 46, 87
Acılar Masal Oldu (1984) (Gürbüz) 54, 103 bk. *Mustafa Kemal'in Romanı 1: Acılar Masal Oldu*
Acının Askerleri (Günel) 54
Aclun Dağları 71
Aç Kapıyı Ben Geldim (Köse) 112, 141, 175, 178, 219
Adana 90, 106, 108, 150, 153, 154, 187, 190, 204, 217
Adana Kız ve Erkek Muallim Mektebi, Adana Muallim Mektebi 90, 150, 154
Adanalı 69, 154
Adapazarı 156, 178
Âdil 212
Adnan Adıvar, Dr. 26, 29, 128, 166
Âfet, Âfet İnan 107, 118
Afgan 179
Afganistan 179
Afyon 46, 52, 93, 103, 112, 162, 226
Ağın 90
Ağlama Smyrna Döneceğim (Engin) 94, 111, 169, 223
Ağustos Başağı (Çokum) 53
Ah Bre Sevda Ah Bre Vatan (Altınyeleklioğlu) 97, 103, 169, 223
Ahh Rumeli (Gürbüz) 101, 121, 132, 145, 155, 218, 231, 232
Ahmet Bican Ercilasun 17
Ahmet Hamdi Tanpınar, Tanpınar 50, 51, 56, 234
Ahmet Hamdi Tanpınar (Enginün) 50
Ahmet Hikmet Müftüoğlu 54
Ahmet Kaşıkçı 99
Ahmet Yorulmaz 61, 83, 231, 232
Aka Gündüz 45, 46
Aka Gündüz (Doğan) 46
Aka Gündüz'ün Romanlarında Kadın (Sınar) 46
Akaretler 122
Akdeniz 29, 81, 153, 230
Akın (Çamlıbel) 15, 55-57, 237
Akın Üner 98
Aksaray 73
Akşam 25, 39, 40
Akşehir 49
Alexandre, Yugoslavya Kralı 179
Alev Sınar 46
Alfons, İspanya Kralı 179
Ali Çetinkaya 167
Ali Dilber 97
Ali Ezger Özyürek 64
Ali Fethi (Okyar) 66, 105, 107
Ali Fuat, Ali Fuat Paşa (Cebesoy) 66, 104, 106, 125, 136-138, 148, 151-152, 154, 177, 210, 211
Ali Fuat Bey (Türkgeldi) 72
Ali Naci (Karacan) 39
Ali Rıza Bey, Ali Rıza Efendi 54, 65, 103, 104, 109, 110, 132, 215
Allahaısmarladık (Karakurt) 54
Allahı İnkâr Mümkün mü? 127
Allahın Süngüleri "Reis Paşa" (İlhan) 63, 123, 127, 155, 165, 166, 203, 207, 217, 233
Allenby, General 153
Alman, Almanlar 112, 122, 133, 145, 147, 152, 206, 220, 221
Almanca 206
Almanya 143, 190, 221, 226, 227
Alphonse Daudet 126
Altan Deliorman 206
Amasya 36, 62, 105, 111, 167, 174, 178, 226
Amasya Tamimi 167
Amerika 31, 66
Amerikan 22, 23, 133, 146, 151, 179, 218
Amerikan Koleji 151
Anadolu 13, 16, 22-25, 28-33, 36, 40-45, 48-54, 56, 63, 68, 69, 76-79, 85, 91-96, 98, 101, 105, 106, 108, 109, 112, 123, 128, 135, 144, 146, 151, 154-156, 164, 165, 167, 168, 171-178, 182, 184, 189, 190, 198, 199, 209, 221, 223-227, 230, 231, 235, 236, 239 Batı

Anadolu 48, 52 bk. Garbi Anadolu
Anadolu Ajansı 23, 36, 164
Anadolu Kulübü 190
Anadolu Notları (Güntekin) 43
Anadolu Selçuklu Devleti 13
"Anafartalar Kumandanı Mustafa Kemal'le Mülakat" (Ünaydın) 37
Anafartalar'da Her Sabah Erken (Kaşıkçı) 99, 142, 143, 218, 221, 229, 232
Anafartalar Grup Komutanlığı 99
Anafartalar Ovası 99
Anau'lu Anadolu (Oflaz) 92, 175, 224, 226
Anıtkabir 76, 125, 208
Anıtkabir Özel Defteri 208
Ankara (Karaosmanoğlu) 30, 33
Ankara Halkevi 56
Ankara İstihbaratı 73
Ankaralı Âşık Ömer bk. Behçet Kemal Çağlar
Ankara Palas 190
Ann Bridge 55
Antakya 82
Antep (Gaziantep) 52, 166
Anzak, Anzaklar 96, 102, 144
Anzavur Ahmet 166
Anzavur İsyanı 48
Aptülahat Akşin 179-181
Arabistan 48
Aralov bk. Semyon İvanoviç Aralov
Arap, Araplar 52, 69, 100, 112, 139, 149, 151, 187, 220, 221
Arapça 150, 186, 187, 212
Arıburnu, Arıburun 99, 144
Arnavut 101, 105, 121
"Arslan Gerilir de Öyle Atlar" (Beyatlı) 44
Asansör 64
Asi… Asi… (Kutlu) 82, 194, 229
Asi Nehri 82
Asya 13
Atatürk 11, 14-16, 55, 56, 57, 64, 76, 80, 82, 84, 85, 90, 94, 102, 107-109, 117, 119, 123-127, 131-133, 179, 180-189, 191, 194, 197-202, 204, 206-212, 215-220, 227-230, 233-239 bk. Mustafa Kemal ve Gazi maddeleri
Atatürk Orman Çiftliği 107
Atatürk Şairi 55, 56 bk. Behçet Kemal Çağlar
Atatürk ve Makedonya Türklüğü (Hamzaoğlu) 201
Atatürk'ün Dış Politika İlkeleri ve Diplomasisi (Akşin) 180
Atatürk'ün Hatıra Defteri (Tezer) 127
"Atatürk'ün Okuduğu Kitaplar ve Kitaplığı" (Borak) 125
Atatürk'ün Okuduğu Kitaplar, 2 cilt 125
Atatürk'ün Okuduğu Kitaplar, 24 cilt 125
Atatürk'ün 10. Yıl Nutku 94
Atatürk'ün Hastalığı (Ünaydın) 36
Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri (Goloğlu) 212
Atatürk'ü Özleyiş (Ünaydın) 36
Ateşten Gömlek (Adıvar) 24, 25, 160, 236
Ateş Yılları (Dinamo) 47
Atina 96, 97, 179
Atlı Spor Kulübü 190
Attila İlhan 63, 73, 74, 120, 121, 207, 217, 219, 233, 236
Avcılık Kulübü 190
Avrathisar 133
Avrupa 88, 93, 106, 125, 135, 164, 190, 201
Avrupalı 22, 151
Avustralya 102
Avustralyalı, Avustralyalılar 51, 69, 142
Avusturya 79
Ayasofya 173
Aydın 26, 31, 32, 51, 54, 91, 101, 111, 155, 171, 187, 209
Aydın Ahmet 209
Ayıntap bk. Antep
Aykırı Aşklar (Gökbudak) 96, 142, 144, 222, 224, 225
Ayla Kutlu 82, 109
Aysel (Aka Gündüz) 45
Ayşe Çolakoğlu 76
Ayşe Kulin 78, 79
Ayvalık 61, 83, 85
Azerbaycan 73
Aziziye 150

B

Baalbek 68
Baba Kumandan (Mustafa Kemal) 99, 143
Babamız Atatürk (Atay) 40
Bab Faraj Meydanı 150
Bağdat 70
Bakırköy 88
Bakkal Osman 212
Balıkesir 64, 89
Balkan (Alptekin) 91, 174, 222, 224
Balkan Antantı 179
Balkan Devletleri 88
Balkan Festivali 180

Balkan Harbi bk. Balkan Savaşı
Balkanlar 75, 94, 104, 109, 132, 201, 231
Balkanlı 68
Balkan Savaşı, Balkan Savaşları 14, 51, 73, 75, 77, 78, 80, 88, 101, 104, 105, 109, 113, 121, 164, 192, 199, 219, 220, 231
Bandırma 156, 161
Bandırma Vapuru 161
Baron Oteli 149
Bartın Üniversitesi Uluslararası Edebiyat ve Toplum Sempozyumu 28-30 Nisan 2016, Bildiriler Kitabı, Cilt 1, 85
Basra 70
Başkumandanlık Meydan Muharebesi 23, 52 bk. Büyük Taarruz
Batı müziği 64
Batı, Batı cephesi 36, 79, 111, 177, 178, 225, 226
Batılı 156, 236 bk. Garplı
Batı medeniyeti 66, 134, 183
Batı Trakya 141, 208, 209
Batman Köprüsü 127
Battal Gazi 27
Batum 36, 62, 174, 226
Behçet Kemal Çağlar (Ankaralı Âşık Ömer) 15, 55, 56
Bekirağa Bölüğü 111, 172
Bekir Ali 212
Bekir Büyükarkın 54
Bekir Sami Paşa 159
Belçika 84
Belen 194
Berna Moran 31
Bernard Lewis 200
Beşiktaş Pazarı 122
Beş Şehir (Tanpınar) 51, 234
Beyazıt Meydanı 122
Beyaz Kule (Meydan) 65, 117, 121, 127, 131, 132, 134, 136, 180, 210, 216, 233
Beyaz Ruslar bk. Ruslar
Beykoz 173
Beyoğlu 40, 65, 125, 136, 137 bk. Pera
Beypazarı 156
Beyrut 139
Beyşehir 156
Beyt San 148
Bıçak Sırtında (Eskil) 68, 175, 178, 225
Biga 51, 100, 156
Bigalı 100
Bilge Ercilasun 46, 57
1917 Ekim İhtilali (Rusya) 80
Bingazi 77, 219
Birinci Cihan Savaşı, Birinci Dünya Savaşı, Birinci Dünya Savaşları, Dünya Savaşı 13, 30, 31, 47-49, 52, 62, 65, 67-69, 73, 74, 75, 84, 90, 91, 94, 96, 100-102, 105, 112, 113, 122, 126, 127, 142, 146, 147, 154, 164, 169, 172, 200, 206, 217, 219, 220, 222, 223, 226, 230
Birinci İnönü, Birinci İnönü zaferi 29, 35, 36, 49, 63, 68, 73, 91, 106, 123, 170
Birinci Türk Dili Kurultayı 185
Bir Mülkiyet Kalesi (Kemal Tahir) 48
Birol Emil 42, 43
Bir Sovyet Diplomatının Türkiye Anıları 1922-1923 (Aralov) 208
Bir Vatan Kaybettiler (Ercilasun) 14
Bitlis 105, 142, 146, 152, 220
Bizans 27
Biz İnsanlar (Safa) 53
Biz Yabancı Değiliz (Kızıldağ) 80, 142, 144, 168, 223
Boğaz (Çanakkale Boğazı) 142
Boğaziçi 130
Boğazlar 221
Boğazlıyan Kaymakamı Kemal Bey 111, 224
Bolkar Dağları 152
Bolu 63, 156, 166
Bosna 79, 104, 227
Bozkır 156
Bozkırda Sabah (Büyükarkın) 54
Budiyenni 167
Buhara Elçiliği 36
Bulgaristan 94, 206
Bulgarlar 94, 175
Burhan Cahit Morkaya 52
Burhan Günel 54
Bursa 39, 88-91, 128, 164, 165, 169, 189, 225
Bursa Ahmet Vefik Paşa Hastanesi 89
Büyük Ayrılık (Anadol) 64, 161-163, 223
Büyük Millet Meclisi 105, 164, 169 bk. TBMM
Büyük Selçuklular 13
Büyük Taarruz 40, 41, 48, 49, 73-75, 79, 83, 85, 91, 93, 109, 127, 158, 159, 161, 162, 167-170, 172, 173, 176, 178, 179, 217, 223, 224, 226, 230, 234 bk. Başkumandanlık Meydan Muharebesi

Büyük Türk Klasikleri 26, 30, 31, 33, 36, 39, 40, 45-47, 52, 54, 56

C

Can Eryümlü 67
Canan Tan 98
Caprini, Kont 111
Catherine I. Gavin 55
Cavit Bey, Maliyeci 97
Cebeci 24, 190
Cemal, Atatürk'ün yaveri 126
Cemal Paşa 147
Cemal Paşa, Mersinli 148, 149, 154
Cemi Mardam, Suriye Başbakanı 179
Cenin 68
Cennet Kızın Cinneti (Adıvar) 26
Cesaret Tepe 99
Cevat Abbas 108, 122, 126, 152, 155
Cevdet Bey ve Oğulları (Pamuk) 54
Cezayirli 51
CHP 107
Conkbayırı 47, 99, 143
Cote d'Azur 105, 121
Cumhuriyet (Özakman) 54
Cumhuriyet 2 (Özakman) 54
Cumhuriyet, cumhuriyet 14, 15, 40, 42, 45, 46, 52-56, 61, 63, 64, 73, 75-77, 80, 81, 83-86, 90, 92, 99, 101, 106, 107, 109, 127, 168, 182-185, 189, 190-193, 199-201, 203, 204, 206, 215, 216, 226-229, 234, 235, 237-239 Cumhuriyet'in 10. Yılı, Cumhuriyet'in onuncu yılı 54, 55, 56, 94, 108, 194, 228, 230 bk. Türkiye Cumhuriyeti

Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı (Enginün) 24, 28-31, 34, 42, 43, 45, 48, 49, 50, 53, 54, 56
Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 96
Cumhuriyet Türküsü (Işınsu) 53

Ç

Çağlayanlar (Müftüoğlu) 54
Çakır Mustafa bk. *Mustafa Kemal'in Romanı 2: Çakır Mustafa*
Çakmak köyü 175
Çalı Harmanı (Üner) 98, 175, 178, 226
Çalıkuşu (Güntekin) 41, 42, 127
Çamcı 92
Çamlıca Tepesi 44, 129
Çanakkale 15, 26, 34, 37, 38, 47, 48, 50, 55, 61, 63-65, 67, 70, 72, 75, 76, 80-83, 85, 86, 91, 94-96, 100, 102, 105, 132, 142-146, 167, 169, 171, 200, 217- 222, 229-232, 236, 237 Çanakkale cephesi, Çanakkale Muharebeleri, Çanakkale Savaşı, Çanakkale Savaşları, Çanakkale 15. 34, 37, 47, 48, 55, 61, 63, 64, 67, 70, 75, 76, 80-83, 86, 91, 94-96, 100, 102, 105, 132, 142-146, 169, 171, 218-222, 229-232, 236 Çanakkale zaferi 38, 85, 200, 222 Çanakkale şehitleri 26, 55, 102, 143 bk. Gelibolu Savaşı
Çankaya (Atay) 40, 161
Çayağzı 103
Çerkez 49, 51, 63, 77, 168, 230
Çerkez Ethem, Çerkez Ethem İsyanı 49, 51, 63, 168, 230
Çiçekli Mumlar Sokağı (Karakoyunlu) 62, 145, 174, 226
Çivril 156
Çorlu 96
Çorum 177
Çukurova 152
Çumra 106

D

Dağa Çıkan Kurt (Adıvar) 26
Dağ Başını Duman Almış (Özdeş) 52
Dağın Öteki Yüzü (Atasü) 54
Daily News 75
Damat Ferit (Paşa) 111
Darvinizm 125, 135
Dayıoğlu İsyanı 178
Dedeağaç 175, 224
Delibaş Mehmet 68
Deli Halit bk. Halit Paşa
Demet Altınyeleklioğlu 97, 102, 103, 108
Demirci Efe, Demirci Mehmet Efe 103, 167
Demirhisar 91
Denis Weatley 55
Denizli 67
Dereköy 96
Dersim isyanı 202
Devlet Tiyatrosu 56
Devrimler ve Tepkileri (1924-1930) (Goloğlu) 211
Dıraçlı 146
Dikmen Yıldızı (Aka Gündüz) 45, 46
Dimetoka 75
Dimetokalı 75, 143
Dimitri'nin Kızları I (Kızıldağ) 86, 142, 222

Dimitri'nin Kızları II (Kızıldağ) 86, 223
Divriği 64
Diyarbekir 192
Diyorlar ki (Ünaydın) 38
Doğu-Batı sentezi 136
Doğu cephesi, Doğu 96, 105, 126, 127, 142, 167, 176, 178, 220, 226, 230
Doğu Trakya 62, 175
93 Harbi 51, 103, 104, 109, 132, 162
9 Eylül (1922) 54, 61, 65, 74, 81, 83, 85, 86, 91, 98, 103, 106, 109, 161, 168, 200, 223, 224, 230
Dolmabahçe Sarayı 107, 185
Dolmabahçe Stadı 196
Doludizgin (Kocagöz) 48
Dr. Adnan bk. Adnan Adıvar
Drama 98
Duatepe (Adıvar) 26, 27, 238
Dumlupınar 27, 51, 111, 173
Dünya Savaşı Bk. Birinci Dünya Savaşı
Düşmana İpucu Veren Eşşekler (Göktulga) 47
Düzce 48, 63, 156, 166, 178, 230
Düzce İsyanı 48
Düz Tepe 99

E

Edebiyat Tarihi ve Tenkit (Ercilasun) 57
Edebiyata Dair (Beyatlı) 45
Edirne 83, 84, 100, 109, 175, 206, 224
Edremit 63, 64, 92, 93, 209, 210, 227, 229
Edward VIII. İngiltere Kralı 179
Efenin Hikâyesi (Adıvar) 26
Ege 16, 24, 53, 64, 65, 83, 93, 103, 163, 168, 219, 223, 231
Ege adaları 16, 219, 231
Eğil Dağlar (Beyatlı) 43
"Eğil Dağlar" (Beyatlı) 44
"Eğil Dağlar" (Banarlı) 43
Elazığ 64, 90, 189
Elefteros Typos 101
Eleni'nin Kızı Halime (Ardalı) 90, 170, 223, 231
58 Gün: Mustafa Kemal ile Filistin'den Anayurdun Dağlarına, 58 Gün (Yıldırım) 68, 130, 131, 142, 147, 154, 217, 221
57. Alay Çanakkale (Bilgin) 82, 142, 205, 221, 229, 232
57. Alay Galiçya (Bilgin) 81, 145, 222, 229, 232
Elmadağ 177
Emanullah Han, Afgan Kralı 179
Emevî, Emeviye 123
Emin Bey 160
Emine Perran Yücel 85
Enginün bk. İnci Enginün
Enver Bey (Enver Paşa) 122, 220
Erbaa 156
Ercüment Ekrem Talu 52
Erendiz Atasü 54
Erenköy (İstanbul) 173
Erenköy (Çanakkale) 86, 144, 222 bk. Renköy
Ergani 192
Ergenekon (Karaosmanoğlu) 30, 35, 36, 54
Ergenekon Destanı 30
Ermeni, Ermeniler 49, 51, 142, 156, 177, 192, 220
Erol Toy 53
Ertuğrul (Gazi) 44
Ertuğrul Erol Ergir 61
Erzurum 156
Erzurumlu 156
Erzurum ve Sivas Kongreleri 105, 167, 169 bk. Sivas Kongresi
"Eser" (Beyatlı) 43
Esir Şehrin İnsanları (Kemal Tahir) 48
Esir Şehrin Mahpusu (Kemal Tahir) 48
Estia 101
Eşber (Tarhan) 237
Ethem 212

F

Fahri Celal Göktulga 47
Fahri Ersavaş 55
Falih Rıfkı (Atay) 23, 39-41, 211
Falkenhein 122
Farsça 212
Faruk Nafiz (Çamlıbel) 15, 55, 56, 160, 237
Faruk Nafiz Çamlıbel (Birinci) 56
Fatih (İstanbul) 40, 173
Fatih Mitingi 174
Fatih Sakallı 85, 98
Fatih Sultan Mehmet 185
Fatma Gürel 63
Faysal, Irak Kralı 179
Faysal 69, 73, 150, 151
Fecr-i Âti 28
Fenerbahçe takımı 66
Fener Rum Patrikhanesi 112

Feraye (Gökbudak) 92, 100, 142, 163, 222, 223, 232
Ferda Bozoklar Ardalı 90, 100
Feriye 64
Fethi Naci 49
Fethi Okyar bk. Ali Fethi Okyar
Fevzi Paşa, Fevzi Çakmak 26, 27, 74, 97, 158, 159, 167 bk. Kavaklı Fevzi Paşa
Feyyaz Sağlam 141, 208
Fikret Arıt 51
Fikriye 62, 74, 87, 106, 131, 158, 216, 219
Firavun İmanı (Buğra) 49
Foça 65
Fransız, Fransızlar 69, 73, 88, 93, 97, 101, 106, 108, 125, 133, 153, 155, 166, 179, 180, 194, 199, 229, 231
Fransız Büyük Devrimi 199
Fransızca 101, 125, 126
Füruzan Sümer Utkan 112

G

Galata Köprüsü 137
Galiçya 81, 145, 146, 222, 229, 232
Gani Müjde 87, 155
Garbi Anadolu 156 bk. Anadolu
Gar Gazinosu 190
Garplı 22 bk. Batılı
Gazi 27, 39, 46, 74, 75, 84, 90, 106-108, 110, 117, 126, 132, 143, 154, 155, 158- 163, 165, 173, 182-184, 187, 188, 202, 203, 204, 207, 208, 210, 216, 217, 219, 233, 234 Gazi Mustafa Kemal Atatürk 11 bk. Mustafa Kemal ve Atatürk maddeleri
Gazi Eğitim Enstitüsü 90
Gazi Mustafa Kemal (Morkaya) 52
Gazi Mustafa Kemal İlkokulu 84
Gazi Paşa (İlhan) 73, 74, 155, 158, 160, 165, 203, 207, 217, 233
Gazi Paşa (Gürbüz) bk. *Mustafa Kemal'in Romanı 4: Gazi Paşa*
Gazi ve Fikriye (Topuz) 62, 206, 216
Gazozcu Haydar 212
Gelibolu 82, 143, 144
Gelibolu Savaşı 102 bk. Çanakkale Savaşları
Gençliğe Hitabe (Atatürk) 194, 195, 197, 218
Geometri (Atatürk) 186
Gerede 156, 178
Gezer Köşkü 132
Giresun 91
Girit 61, 67, 81-83, 90, 96, 100, 145, 171, 172, 197-200, 215, 230, 231
Giritli 61, 67, 81, 82, 170-172, 197, 199, 200, 222, 225, 226, 228, 231, 232
Giritli Feride (Eskil) 82, 170, 225, 231
Giritli Mustafa (Ergir) 61, 200, 226, 228, 231, 232
Glascow 212
Gonca Gökalp Alpaslan 17
Göç Destanı 57
Göçmen (Balkı) 94, 142, 144, 222
Gökhan Gökçe 91
Göktürk Ömer Çakır 17
Gömböş, Macar Başbakanı 179
Gönen 77, 156, 168
Gustav Adolf, İsveç veliahdi 179
Gülcan Çolak 186
Gülcemal Vapuru 98, 210
Gülhane Parkı 107, 182
Gülseren Engin 67, 94, 111
Gülüm (Altınyeleklioğlu) 102, 142, 222
Gün Batarken (Talu) 52
Güngör Mazlum 83, 100
Güney Cephesi, güney cephesi 52, 75, 79, 113, 142, 147, 178, 217, 221, 230
Güven Park 190

H

Haçlı, Haçlı Seferleri 184, 204
Hadi Paşa 65
Hâkimiyet-i Milliye 23, 26, 36, 40, 73, 112, 164
Halâs (Mehmet Rauf) 46
Halep 68-70, 105, 142, 149-154, 217, 221
Halepli 70, 149
Halide Alptekin 91
Halide Edib Adıvar (Enginün) 22
Halide Edip (Adıvar) 21-29, 35, 40, 45, 76, 111, 123, 124, 128, 129, 157, 160, 165, 166, 168, 174, 207, 235, 236, 238 Halide Onbaşı 23, 162
Halil İnalcık 201
Halim Erker 84, 90
Halit Efendi 212
Halit Paşa 107
Hama 70, 151
Hamasi Türk Şiiri Antolojisi (Ersavaş) 55
Hamdullah Suphi Tanrıöver 54
Hanya 100
Harbiye 62, 104, 118, 122, 165, 216

Hareket Ordusu 141
Harf Devrimi, harf devrimi 84, 85, 211, 229
Harf İnkılabı Komisyonu 36
Harp Akademisi, Harp Okulu 104, 117, 126, 133, 134, 135, 137, 145, 180
Hasan Âli Ediz 208
Hasan Eskil 68, 82
Hasan İzzettin Dinamo 47
Hasan Tahsin, gazeteci 64, 91, 97, 111, 168-170, 230 bk. Osman Nevres
Hasan Tahsin Paşa, Arnavut Hasan Tahsin Paşa, Kel Hasan, Kel Tahsin 101, 105, 121, 219
Hasan Tahsin Abakan 84, 90, 210
Hasret (Tan) 98, 175, 177
Haşet Kitabevi 125
Hatay 82, 108, 180, 194, 229
Havran 85, 86, 145, 209, 229
Havza 64, 132, 167, 174, 210, 225, 226, 229, 230
Haydarpaşa 167
Haymana 32
Hendek 156
Hep Bu Topraklar İçin (Arıt) 51
Herriot, Fransız Başbakanı 179
Hey Onbeşli (Utkan) 112, 161, 164, 219, 225, 226
Hıfzı Topuz 62
Hicaz 138, 146, 147
Hikmet Bey 126
Hilafet ordusu 165
Hilal-i Ahmer Cemiyeti 160
Hilmi Ziya Apak 90
Himmet Çocuk (Adıvar) 26
Hintli 51, 69, 147
Hippolyte Taine 53
Hitler 84, 190, 226
Hortacı Camii 133
Hrisostomos, Metropolit 91, 97, 169, 170
Hristiyan 67, 69, 112, 136, 172, 183, 185
Hristiyan Karaman Türkleri 112
Hukuk Fakültesi 107, 111
Hukuk-ı Beşer (Hasan Tahsin) 97, 170
Humus 70, 151
Hüdâvendigâr 44
Hükümet Meydanı (Tarus) 51
Hülya Argunşah 47-49, 51, 52, 54
Hürriyet (İçözü) 65, 94, 191, 226, 228
Hüseyin 212
Hüseyin, Mekke Şerifi 69
Hüseyin Adıgüzel 81, 101, 166
Hüseyin Ağa 104
Hüseyin Avni, Manastırlı 81
Hüseyin Rahmi Gürpınar 174
Hüseyin Rauf bk. Rauf Orbay

I

Ihlamurlar Açarken (Mazlum) 100, 174, 224, 232
Ilgın 156
Irak 69, 146, 151, 179, 217
Irak Savaşı 69
Ispartalı 112

İ

İfijenya Sevda (Berkan) 91, 169, 223
İkdam 24, 28, 29
İkinci Dünya Savaşı 76, 85, 232
İkinci İnönü (Savaşı) 44, 49, 73, 74, 79, 93, 106, 160, 167, 172, 230
İkinci Türk Dili Kurultayı 185
İktisat Kongresi 106, 184, 203, 235
İlhan Tarus 51
İlyada Destanı (Homeros) 34
İncesu 78
İnci Enginün, Enginün 22-24, 27-31, 33-38, 40-43, 45, 47- 51, 53-56, 103
İnebolu 35
İnegöl 90
İngiliz 46, 69, 70, 72, 73, 76, 79, 94, 95, 99, 106, 122, 142, 144, 148, 150, 151, 152, 164, 167, 173, 221, 224, 230
İngilizce 24, 34, 101, 212
İngilizce Heceyi Sadeleştirme Cemiyeti 212
İngiliz Konsolosluğu 151
İngiliz Muhipleri Cemiyeti 112
İngiltere 66, 89, 179, 203
İnkılap Ötkünçleri (Şapolyo) 54
İnönü Muharebesi 40 bk. Birinci ve İkinci İnönü (Savaşları)
İskandinav 87
İskeçe 98
İskenderiye 68, 69
İskenderun 70, 72, 73, 152, 153
İskoçyalı 51
İslam 32, 44, 139
İsmail Bilgin 81, 82
İsmail Fazıl Paşa 136
İsmet Bey, İsmet Paşa, İsmet İnönü 26, 27, 35, 51, 74, 106, 127, 148, 158, 159, 165, 167

İsmet Berkan 91
İspanya 179
İstanbul 21, 22, 24-32, 34, 36-38, 40-43, 45-57, 61-94, 96-109, 111, 112, 118, 121-123, 125, 129, 130, 133, 135-138, 141, 144, 146, 147, 151, 154-157, 161, 163, 164, 167, 168, 170-175, 177, 178, 183, 185, 186, 192, 201, 204-206, 208, 217, 219, 222, 224, 230, 231, 235, 236
İstanbul'daki Zafer Alayı 74
İstanbullu 25, 49
İstanbul Üniversitesi 204
İstiklal Madalyası 75, 202
İstiklal Mücadelesi 21, 204 bk. İstiklal Savaşı
İstiklal Savaşı, İstiklal Harbi, İstiklal Muharebesi 16, 28, 36, 38, 43, 44, 46, 47, 51- 53, 57, 69, 73, 91, 92, 102, 141, 154, 155, 165, 172, 175, 187, 192, 200, 220, 224, 235, 236
İstiklâl Yolunda (Ünaydın) 36, 38
İsveç 179
İsviçre 28, 34
İşgal ve Kurtuluş (Adıgüzel) 101, 155, 166, 210, 225, 232
İşkodralı Fazıl (pilot) 69
İtalya 86, 172
İtilaf Devletleri 69
İttihatçı 48, 110, 170, 199, 221
İttihat Terakki 66, 109
İzmir 21, 23, 24, 30, 40, 41, 43, 44, 46-48, 52, 61, 64, 65, 67, 68, 70, 74-77, 81-86, 90, 91, 93-98, 100, 101, 103, 105-107, 109, 111, 112, 122, 123, 128, 142, 155, 156, 158, 161-163, 167-170, 172, 174, 177, 182, 184, 187, 189, 193, 200, 202, 203, 205, 207, 210, 215-218, 223, 224, 226, 228-230, 235, 237
İzmir'de Bir Manastır Çınarı (Z. İzmirli-Y. İzmirli) 84, 90, 193, 226, 228, 237
İzmir'den Bursa'ya 23, 40
İzmir'in İncisi (Z. İzmirli-Y. İzmirli) 90, 182, 193, 226, 228, 237
İzmir Müdafaa-yı Hukuk-ı Osmaniye Cemiyeti 95
İzmir Suikastı 75, 202, 203, 210, 218, 226, 228, 230, 1926'da Atatürk'e yapılan suikast 84
İzmit 156
İzzettin Efendi, Veliaht 99

J

Jansen Planı 190
Japon 179
Jean-Jacques Rousseau 125

K

Kadınhanı 156
Kadifekale 162
Kafkaslar 62
Kafkasya 36
Kalimerhaba İzmir (Eryümlü) 67, 168, 223
Kalpaklılar (Kocagöz) 48
Kaman 178
Kanadalı 51
Kanal Seferi 65
Kan ve Çiçekler (Kızıldağ) 75, 142, 221
Kan ve İman (Talu) 52
Karabineri 51
Karacabey 156
Karaçay 62
Karadeniz 48, 173
Karakol, karakol (teşkilatı) 90, 111, 170, 172, 189, 224, 230
Karaman 112, 156
Kara Mustafa 166
Kara Vasıf 160
Kara Zeybek (Altınyeleklioğlu) 103, 124, 128, 169, 210, 223, 225
Karıncalı Dağ 103
Karol II., Romanya Kralı 180
Kars 45
Karşıyaka 76, 90, 163, 182
Kartaltepe 27
Kasımiye Mahallesi 133
Kastamonu 107, 184
Katıma 68, 152
Katolik 24, 162
Kavaklıdere 190
Kavaklı Fevzi Paşa 159 bk. Fevzi Çakmak
Kavala 98
Kayalar 64
Kayseri 56, 78, 178, 184, 185
Kayserili 184, 185
Kâzım Karabekir 97, 167, 226
Kâzım Şinasi 39
Kel Hasan bk. Hasan Tahsin Paşa
Kel Tahsin bk. Hasan Tahsin Paşa
Kemal Anadol 64

Kemal Atatürk ve Millî Mücadele Tarihi (Şapolyo) 54
Kemalci 194, 229
Kemalist 31, 32, 54
Kemal Paşa bk. Mustafa Kemal
Kemal Tahir 48, 50
Keriman Halis 84
Keskin 98, 99, 177, 178, 225
Keskin Kuvayımilliyesi 177
Keskinli 98, 177, 178
Kılıçlar Beli 177
Kılkış 133
Kırık Kanatlar (Mazlum) 83, 190, 226, 228
Kırkkilise (Kırklareli) 62, 175, 225
40 Yılda 40 Roman (Fethi Naci) 49
Kırmızı Ahmet Efendi, Kızıl Ahmet Efendi 133
Kırmızıderililer 31
Kırmızı Mehmet Efendi, Kızıl Mehmet Emin Efendi 133
Kıskaç: Bir İmparatorluğun Sancılı Yılları (Çolakoğlu) 76
Kız Öğretmen Okulu 107
Kilisliler 69, 151
Kir (Yağcı) 80, 145, 175, 178, 219, 225, 232
Kirmasti 156
Kocatepe 159
Koçhisar 156
Konstantin 158
Konstantinopolis 144 bk. İstanbul
Konya 51, 63, 68, 106, 156, 178, 208, 225, 230
Konya İsyanı 68, 178, 225
Kordonboyu (İzmir) 161, 162
Kozana 64
Körfez (İzmir) 162
Kösten Adası 94, 95 bk. Uzunada
Kraemer Palas, Kramer Oteli 75, 98 bk. Naim Oteli
Kritimu Girit'im Benim (Altınsay) 67, 171, 199, 231
Kubilay, Kubilay Olayı 107, 204
Kurtuluş Güran 179
Kudüs 112
Kumandan 27, 34, 51, 70, 71, 99, 130, 131, 143, 144, 148-154, 159, 161, 170, 195, 208, 210, 219 bk. Mustafa Kemal
Kurt Kanunu (Kemal Tahir) 48
Kurtuluş Savaşı 46, 101, 180 bk. İstiklal Savaşı
Kuşaklar ya da Ayvalık Yaşantısı (Yorulmaz) 61
Kutsal Barış (Dinamo) 47
Kutsal İsyan (Dinamo) 47
Kuvayımilliye 28, 48, 49, 51, 64, 69, 73, 89, 91, 92, 101, 103, 111, 160, 164, 165, 167, 168-170, 174, 223
Kuvayımilliyeciler 46, 48, 51-54, 78, 89, 92, 169, 173, 224
Kuvayk Irmağı 151
Kuzguncuk 136
Küçük Ağa (Buğra) 49
Küçük Ağa Ankara'da (Buğra) 49
Küçük Asya 44
Küçük Fedailer (Arıt) 52
Küçükkuyu 67, 83
Küpe Çiçeği (Gökbudak) 93, 175, 178, 182, 225
Kütahya-Eskişehir Savaşları 73

L

Lale Devri 66
Langaza 131
Latife Hanım, Latife 73, 74, 81, 87, 106, 107, 129, 146, 196, 215
Latin harfleri 189
Lawrens 73
Lehli 126
Liman von Sanders 147, 148
Lincoln 210
Lloyd George 30, 183
Londra 25, 36
Londra Konferansı 36
Lozan Antlaşması, Lozan 36, 85, 96, 106, 216
Lüleburgaz bozgunu 88

M

Macar, Macarlar 126, 179
Mac Arthur, Amerikan Genelkurmay Başkanı 179
Madame Corinne 108, 109
Madam Hilda Christianus 206
Mahmut Goloğlu 211
Makbule (Hanım) 104, 129, 157
Makedonya 48, 193, 201, 210, 226, 228, 237
Makedonya'dan Esen İmbat (Z. İzmirli-Y. İzmirli) 84, 90, 193, 210, 226, 228, 237
Manastır 64, 74, 81, 84, 104, 125, 132, 215
Manastır Askerî İdadisi, Manastır Askerî Lisesi, Manastır Askerî Okulu, Manastır Lisesi 74, 81, 104, 125, 132, 215

Manisa 82, 90, 155, 175
Manisalı 175
Marksistler 74
Marmara Adası 51
Maşatlık Mitingi, Maşatlık 91, 94, 95, 168-170, 223, 230
Materyalizm 125, 135
Medine 147
Mehlika (Gürbüz) 98, 99, 182, 191, 202, 203, 226, 228
Mehmet Akif (Ersoy) 26, 143
Mehmet Asım 23
Mehmet Emin Yurdakul, Mehmet Emin 15, 55, 120, 133
Mehmet Rauf 46
Mehmet Şahin 185
Mekke 69, 147
Memleketçi edebiyat, Memleket Edebiyatı, memleket edebiyatı 41-43, 215, 235, 236
"Memleketten Bahseden Edebiyat" (Beyatlı) 44
Menemen Olayı 107, 202
Menemen Ovası 64
Meriç Nehri 175
Mersinli 148, 154
Mestan 133
Meşrutiyet, Meşrutiyet dönemi (II. Meşrutiyet) 21, 64, 66, 78, 79, 91, 104, 170, 216, 227, 235, 236, 239
Metaksas, Yunan Başbakanı 179
Metin Köse 112
Metristepe 29, 44
Mıntıka Sanat Okulu 83, 190, 228
Mısır 25
Mısırlı 69
Miçiyaviç, Polonyalı şair 126
Midilli 61, 85, 86, 171, 209
Midilli'de Söğüdün Gölgesinde (Deniz) 85, 145, 209, 229, 232
Midillili 85
Millî Edebiyat, Millî Edebiyat Akımı 235, 239
Millî Mücadele 15, 21-26, 28-31, 33-36, 38-43, 45-52, 54, 55, 62, 64, 65, 68, 69, 73, 74, 76, 77, 79, 80, 82, 83, 86-88, 90-93, 96, 98, 100, 101, 103, 106, 108, 112, 113, 123, 129, 145-147, 154, 155, 157, 160, 162-165-172, 174, 175, 177, 178, 181, 199, 201, 207, 208, 215, 217, 218, 221, 223- 226, 230, 231, 233, 235-238 Millî Güçler 111 Millî Mücadele Dönemi 21, 48
Millî Mücadeleciler 43, 48, 91, 108, 111, 175, 223, 225
Millî Savaş Hikâyeleri (Karaosmanoğlu) 28, 30
Milne Hattı 89, 166
Miloş Adası 175
Mine Kaya Sağlam 83
Misakımillî 70, 179, 180, 229
Mondros, Mondros Mütarekesi 13, 21, 62, 64, 70-72, 76, 79, 95, 96, 101, 105, 108, 111, 151, 152, 168, 169, 174, 178, 217, 221, 230, 233
Modern Türkiye'nin Doğuşu (Lewis) 200
Montrö Antlaşması 179
Mor Kaftanlı Selanik (Karakoyunlu) 96, 121, 130, 131, 219
Mora 126
Moskof 45
Moudros 71 bk. Mondros
Mudanya Mütarekesi 73, 175
Muhacirler: Bitmeyen Göç (Özyürek) 64, 229
Muharrem Hasbi Un Fabrikası 64
Muhtar Tevfikoğlu 37
Mukayeseli Edebiyat (Enginün) 34
Muratlı 98
Musevi 80, 192
Mustafa Kemal, Mustafa 13, 14, 22-24, 27-31, 33-39, 41, 43, 44, 47, 51-56, 61-70, 73-77, 80-85, 87-89, 91-113, 117-171, 174, 177-183, 185-187, 191, 194, 195, 197-212, 215-226, 228-235 Kemal Paşa 22, 24, 28, 32, 35, 37-39, 70, 112, 122, 124, 128, 157, 159-162, 165, 171, 174, 178, 198, 199, 201- 203, 207-209, 211, 212 Mustafa Kemal Paşa 22, 24, 28, 35, 37-39, 70, 112, 122, 124, 128, 157, 159-162, 165, 171, 174, 198, 199, 201-203, 207-209, 211, 212 Mustafa Kemal Bey 47 Mustafa Kemaller 55 Kolağası Mustafa Kemal 77, 141, 219 Miralay Mustafa Kemal Bey 56, 144 Selanikli Yarbay Mustafa Kemal 81 bk. Atatürk ve Gazi maddeleri
Mustafa Kemal (Özdil) 186
Mustafa Kemal Balkanlar'da (Deliorman) 206
Mustafa Kemal'in Gizli Emri (Sayılan) 88, 164, 225, 232
Mustafa Kemal'in Romanı 1 Acılar Masal Oldu (Gürbüz) 54, 81, 103, 132, 215, 216, 233
Mustafa Kemal'in Romanı 2 Çakır Mustafa (Gürbüz) 82, 104, 118, 123, 126, 134, 205, 207, 216, 220, 233

Mustafa Kemal'in Romanı 3 Selanik'ten İzmir'e (Gürbüz) 82, 105, 123, 142, 154, 205, 207, 216, 220, 233
Mustafa Kemal'in Romanı 4 Gazi Paşa (Gürbüz) 106, 183, 202, 204, 207, 216, 233
Mustafa Kemal'in Romanı 5 Atatürk (Gürbüz) 107, 126, 132, 179, 182, 183, 186, 187, 204, 207, 216, 233
Mustafakemalpaşa 156
"Mustafa Kemal Paşa ve Rauf Bey'le Mülakat" (Ünaydın) 38
Mustafa Mecdi Bey 129
Mustafa Özbalcı 52, 54, 56
Mustafa'nın Hilesi (Göktulga) 47
Mustafa Reşit Paşa 53
Mustafa Sagir 146, 218
Mustafa Yıldırım 68
Muş 105, 142, 146, 220
Mübadele 61, 64, 67, 77, 81, 83, 84, 86, 91, 96, 98, 100, 101, 112, 145, 172, 199, 222, 225, 226
Mübadiller (Gürbüz) 77, 123, 133, 218
Mükerrem Kâmil Su 54
Mülkiye 91
Müslüman, Müslümanlar 22, 32, 69, 133, 136-139, 185, 187, 198, 208
Mütareke 70, 71, 72, 151
Mütareke Yıllarında Aşk (Aysu) 111, 172, 224

N

Nablus 68, 112, 147, 151, 152, 219, 226
Naciye 104
Naim Oteli 75, 202 bk. Kraemer Palas
Nalan Tuntaş 77
Nallıhan 156
Namık Kemal 57, 63, 119, 120, 123, 125, 126
Nasıra 68
Naşide Gökbudak 92, 93, 96
Nazım Dündar Sayılan 88
Nebile 107
Necmettin Sadık (Sadak) 39
Nereye Yüreğim? (Fındıklı) 73, 189, 226, 228
Necat Birinci 39, 56
Nejat Bayramoğlu 179
Nif 161
Nihat Sami Banarlı 43
Nişanlılar (Morkaya) 52
Nur İçözü 94
Nurtaç Ergün Atbaşı 17
Nutuk (Atatürk) 107, 121, 178, 179, 181, 194, 216, 218

O

Oğuzlar 13
Oğuz Özdeş 52
Okyanus 22
10 Ağustos 1920 (Sevr Antlaşması) 65 bk. Sevr Antlaşması
16 Mart 1920 (İstanbul'un işgali) 63, 86, 91, 170, 230
19 Mayıs 1919 (Atatürk'ün Samsun'a çıkışı) 22, 52, 75, 105, 226, 230
19 Mayıs 1999 Atatürk Yeniden Samsun'da (Özakman) 54
On İki Ada 171
Onların Romanı (Aka Gündüz) 45
Onuncu Yıl (Şapolyo) 54
Onuncu Yıl Marşı 56
On Yılın Romanı (Benice) 54
Orhan Pamuk 54
Orhon Yazıtları'ndan Bugünkü Türk Dünyasına (Enginün) 103
Orta Asya 57
Orta Çağ 14, 16, 65, 136, 137
Orta Çağcı 201
O Sarışın Kurt (İlhan) 74, 155, 202, 207, 210, 217, 233
Osman Aysu 79, 111
Osman Necmi Gürmen 76
Osman Nevres 97, 169, 170 bk. Hasan Tahsin
Osmanlı 13, 14, 16, 41, 44, 53, 54, 66-69, 71, 78, 87, 92, 95, 101, 103, 109, 110, 117, 130, 133-136, 140, 143, 145, 147, 151, 152, 155, 184, 185, 192, 194, 196, 197, 199, 201, 220-222, 230, 234 Osmanlı Devleti 13, 14, 53, 54, 66, 71, 101, 109, 133, 151, 152, 197, 201, 220, 221, 234 Osmanlı İmparatorluğu 134, 135
Osmanlı Cumhuriyeti (Müjde) 87
Osmanlı Tarihi (Namık Kemal) 126
Osmanlı ve Avrupa, Osmanlı Devleti'nin Avrupa Tarihindeki Yeri (İnalcık) 201
30 Ağustos Zafer Bayramı 194
31 Mart Vakası (1909) 25, 141
36 Baharı (Gürel) 63, 191, 210, 226, 227, 229

Ö

Öğretmen Okulu, öğretmen okulu 43, 84, 193, 227

Öner Yağcı 80
Özbekler Tekkesi 25, 79, 174, 224, 230

P

Papa Eftim 112, 230
Paris 53, 76
Pasaport 162
Pera 65, 71, 88, 108, 136, 137, 148 bk. Beyoğlu
Pera Palas Oteli 88
Petöfi, Macar şairi 126
Peyami Safa 53
Polonyalı 126
Pontus 47, 98
Postacı Nazım 166
Pozitivizm 125, 135
Prag 33
Punta 162

R

R. Salahi Sonyel 180
Rahmi Ali 141, 208
Ramta 100
Râna (Gürmen) 76, 142, 144, 172, 173, 192, 222, 224, 226, 228
Rauf Bey, Rauf Orbay 36, 38, 107, 160, 161
Rawlings 76, 224
Ray Brock 55
Rayak 68, 149
Recaizade 119
Refahiye 156
Rembrant'vari 37
Renköy 86, 144, 222 bk. Erenköy
Reşat Halis 65
Reşat Nuri (Güntekin) 41-43, 237
Reşat Nuri Güntekin (Emil) 42
Rıza Tevfik (Bölükbaşı) 65
Rigas, Yunan şairi 126
Rodoplar 209
Rodoslu 85, 145, 232
Rodos'tan Karşıyaka'ya (Z. İzmirli-Y. İzmirli) 75, 199, 219
Roma 108, 155, 172, 210, 224
Roma Kulübü (Altınyeleklioğlu) 108, 155, 172, 210, 224
Romanya 179, 180
Rukiye 107
Rum, Rumlar 47, 48, 51, 85, 86, 91, 92, 97, 98, 100, 101, 103, 104, 112, 133, 162, 168, 169, 171, 175, 192, 198, 199, 222
Rumeli 104, 105, 209
Rumelili 64, 67, 172
Rumeli'ye Veda (Gökçe) 91, 172, 226
Rus, Ruslar 49, 62, 77, 80, 86, 105, 126, 142, 145, 152, 153, 167, 176, 179, 207, 220 Beyaz Ruslar 111
Rusçuk 67
Rusya 49, 52, 77, 80, 86, 111, 143, 145, 167, 168, 207, 208, 223, 225
Rusya'da Bir Türk Subayı (Özdeş) 52
Ruşen Eşref (Ünaydın) 36-39, 163
Ruşen Eşref Ünaydın (Birinci) 39

S

Saat Kulesi 64
Saatli Camii 133
Saba Altınsay 67
Sabiha 107
Sadabad Paktı 179
Sadi Borak 125
Safranbolu 112, 178
Sahnenin Dışındakiler (Tanpınar) 50
Sait 212
Sait Molu 184, 185
Sakarya, Sakarya Meydan Muharebesi, Sakarya Muharebesi, Sakarya Muharebeleri, Sakarya Savaşı 23, 24, 26, 31, 35, 38, 39, 44, 46, 48, 49, 52, 53, 73, 75, 79, 81, 83, 93, 106, 124, 157, 158, 160, 167, 170, 172, 178, 203, 229, 230, 235 Sakarya ordusu 24
Salih Bozok 122
Salih Fansa 108
Samanpazarı 190
Samim Kocagöz 48
Samim Kocagöz, Yazar-Eser-Üslup (Taş) 48
Samsun 22, 62, 64, 74, 97, 98, 105, 111, 132, 160, 161, 169, 174, 178, 181, 187, 189, 192, 194, 226, 230
Sanders bk. Liman von Sanders
San Remo 175
Sapho (Daudet) 126, 127
Saraybosna 79, 109, 189
Sarayburnu Parkı Gazinosu 211
Sarıkamış, Sarıkamış Harekâtı 65, 77, 80, 90, 142, 145, 177, 219, 220, 223
Sarıkamış'tan Sibirya'ya Nargin (Kızıldağ) 168, 210
Sarı Paşa 103, 124, 169, 170, 210, 223 bk.

Mustafa Kemal
Sarı Paşam (Meydan) 65
Sarışaban 98
Sarışın Paşa 167, 210 bk. Mustafa Kemal
Sarnıçlı köyü 68
Selanik 15, 54, 65, 80-82, 86, 87, 91, 96-98, 101, 103-105, 109, 117, 118, 121- 123, 129-133, 135, 137, 141, 142, 145, 146, 154, 155, 158, 169, 170, 187, 194, 196, 205, 206, 210, 215, 216, 218, 219, 223, 231, 232
Selanik Alev Alev (Dilber) 97, 169, 210, 223
Selanikli 14, 67, 81, 98, 141, 145
Selanik'ten İzmir'e: Zübeyde Hanım ve Mustafa Kemal (2006) (Gürbüz) 81, 105, 122, 158, 215 bk. *Mustafa Kemal'in Romanı 2: Çakır Mustafa* ve *Mustafa Kemal'in Romanı 3: Selanik'ten İzmir'e*
Selanik'te Sonbahar (Kiremitçi) 87, 129, 146, 194, 196, 218
Selçuk Kızıldağ 75, 77, 80, 86
Selma Fındıklı 73, 80
Semyon İvanoviç Aralov 207, 208
Senegalli 51
Serbest Cumhuriyet Fırkası, Serbest Fırka 48, 50, 107, 189
Serçili 80
Serez 94
Serezli 94
Servet-i Fünun 46, 119
Servet-i Fünuncular 53, 119, 120
Sevgim ve Istırabım (Su) 54
Sevim Kantarcıoğlu 201, 237
Sevinç Çokum 53
Sevr, Sevr Antlaşması 65, 79, 91, 101, 170
Seydi Beşir Esir Kampı 71
Seydişehir 156
Seyit Onbaşı 145, 230, 236
Sforza (Kont) 108, 111, 224
Sıdıka: Rodoslu Mülteci (Yücel) 85, 222, 232
Sırp 104
Silvan 127
Sinan Akyüz 100
Sinan Meydan 65, 136
Sinesaf (Ardalı) 100, 145, 222
Sirkeci 180
Sivas 36, 38, 92, 96, 101, 105, 167, 169, 176-178, 226
Sivas Kongresi 101, 105, 167, 169
Smyrna'nın Gözyaşları (Engin) 111, 169, 223
Sodom ve Gomore (Karaosmanoğlu) 30, 31
Sofya 63, 82, 105, 142, 205, 206, 230
Soğuk Tulumba 210
Songül Taş 48
Sovyetler 167 Sovyet Rusya 207, 208
Soyadı Kanunu 183, 185, 189, 230, 234
Söğüt 26, 30, 44, 52-54, 56
Sönmeyen Ateş (Aysu) 79, 172, 224
Sözde Kızlar (Aka Gündüz) 53
Spa 84
Subaşı 152
Sultanahmet Meydanı 40
Sultanahmet Mitingi 21, 22, 45, 76, 230
Suriye 52, 83, 104, 105, 122, 139, 147, 151, 179, 187, 204, 220
Susurluk 156
Suvla 144
Süngülerin Gölgesinde (Safa) 53
Süreyya Pavyonu 190
Süveyş 146
Sydney 102

Ş

Ş. Levent Deniz 85
Şahika&Feraye (Akyüz) 100, 142, 222, 232
Şakir Balkı 94
Şam 65, 66, 104, 112, 121, 137-141, 148, 149, 216, 219, 233
Şebben'in Kara Hüseyin'i (Adıvar) 26
Şehitler Anıtı 194
Şemsettin Kutlu 38
Şemsi Efendi Okulu 104
Şeria, Şeria Vadisi 148, 149, 151
Şerif Aktaş 26, 30, 31, 33, 36, 39, 40, 45, 47
Şerif Taha (Mustafa Kemal) 104
Şevket Süreyya Aydemir 163, 167
Şeyh Sait Ayaklanması, Şeyh Sait İsyanı 107, 204
Şişli 24
Şu Çılgın Türkler (Özakman) 54
Şule Perinçek 179
Şuhut 159
Şükrü Elçin 37
Şükrü Tezer 127

T

Tahir Karauğuz 23
Taif 68
Takamutsu, Japon Veliahdi 179
Talat Paşa 147

Talim ve Terbiye Dairesi 46
Talip Apaydın 52
Tang Tango (Aka Gündüz) 45
Tanin 40
Tanzimat 185
Tanzimat'tan Cumhuriyet'e (Enginün) 37, 40-42
Tarih ve Mekân Odağında Türk Romanı İncelemeleri (Doğan) 87
Tarık Buğra 49, 50
Tarık Z. Tunaya 183
Tasvir-i Efkâr 36
Tataresku, Romanya Başbakanı 179
TBMM 106, 160, 167 bk. Büyük Millet Meclisi
Tek Adam (Aydemir) 163, 167
Tekâlif-i Milliye Kanunu 176, 226
Tekirdağ 105
Te Nea 101
Tepebaşı 44
Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası 106
Tesalya 44
Teşkilat-ı Esasiye Kanunu 192
Teşkilat-ı Mahsusa 77, 90, 95, 170, 219
Teşkilat-ı Mahsusacı 79, 95
Tetkik-i Mezalim, Tetkik-i Mezalim Heyeti 23, 24, 27, 40
Tevfik Fikret 119, 120
Tevfik Paşa, Sadrazam 108
Tevhid-i Tedrisat Kanunu 106
Tiflis 62, 226
Topkapı 173
Toplumdilbilimi (Çolak) 186
Toprak Acıkınca (Toy) 53
Toprak Ağalığından Sanayiciliğe, Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Kayserili Molu Ailesinin Hikâyesi (Molu) 185
Toros, Toroslar 69, 70, 152, 153
Toz Duman İçinde (Apaydın) 52
Trablus, Trablusgarp 74, 104, 141, 220
Trabzon Rum Pontus Cemiyeti 47
Trakya 62, 73, 96, 100, 141, 168, 174, 175, 208, 209, 224, 225
Trakya Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti 174
Trikopis 27, 28
Tuhafiyeci Yahya 212
Tulkerim 68, 147, 151
Tuna 87, 103, 109, 133
Tuna Kiremitçi 87
Tuna Serim 109
Turgutlu 90
Turgut Özakman 54, 237
Tün, Gün ve Sabah (Adıgüzel) 81, 170, 200, 222, 223
Türk, Türkler 13, 14, 16, 21-57, 61, 64-70, 72, 75, 78, 80, 81, 83, 85-88, 91, 95-106, 108, 111, 112, 122, 123, 125, 126, 130, 133-137, 139-141, 143-145, 147, 149-151, 155, 157, 159-164, 168-172, 175, 179-183, 185, 187, 191, 192, 198-201, 203, 204, 208, 209, 211, 212, 216, 218, 220-224, 226, 227, 229-234, 236, 238, 239
Türkçe 23, 41, 66, 93, 117, 126, 140, 150, 180, 183, 185-187, 199, 209
Türk Dili Dergisi 98
Türk Dili Tetkik Cemiyeti 183
Türk Edebiyatında Tarihî Roman-Türk Tarihi ile ilgili (Argunşah) 47
Türk İnkılabına Bakışlar (Safa) 53
Türkiye 22, 28, 34, 37, 41, 47, 49, 61-64, 66, 67, 73-78, 80-82, 84, 85, 94, 98, 101, 102, 106, 109, 125, 145, 151, 155, 164, 171, 179, 180, 182-184, 189, 190, 192, 194, 197, 199, 200, 202-204, 206, 208, 222, 226, 229-231, 238, 239
Türkiye Cumhuriyeti 49, 155, 164, 180, 182, 194, 203, 226, 230, 238, 239 Türkiye Devleti 192 bk. Cumhuriyet
Türk Kurtuluş Savaşı ve Dış Politika (Sonyel) 180
Türklük 123, 140, 185, 199, 215, 232
Türk Ocağı 21
Türk Ortodoksları Patrikliği 112
Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış (Moran) 31
Türk'ün Ateşle İmtihanı (Adıvar) 21, 22, 24, 123, 124, 128, 157, 158, 165, 166, 168, 207
Türk-Yunan Harbi 14
Türk Yurdu 21

U

Uludağ 89
Ulya (Yorulmaz) 83, 198, 199, 231, 232
Umar Ö. Oflaz 92
Umut: Hayat Akan Bir Sudur (Kulin) 79
Urfa 52
Uşak 52, 173
Uzunada 94 bk. Kösten Adası

Ü

"Üç Tepe" (Beyatlı) 44

Ürdün 179
Üsküp 84, 109, 201

V

Vahdettin 73, 79, 85, 92, 93, 96, 106, 108, 230
Vakit 41
Vardar Rüzgârı (Fındıklı) 80, 142, 222
Var Olmak (Tarus) 51
Vatan Borcu (Özdeş) 52
Vatan Dediler (Apaydın) 52
Vatan Tutkusu (Tarus) 51
Vatan ve Hürriyet Cemiyeti 104
Vatan Yolunda (Karaosmanoğlu) 28, 29
Veda: Esir Şehirde Bir Konak (Kulin) 78
Venedikli 198
Venizelos 91, 171, 179, 198
Viranşehir 156
Viyana 205
Vize 100, 224
Voroşilof, Rus generali 179
Vurun Kahpeye (Adıvar) 25, 26

Y

Yaban (Karaosmanoğlu) 30-32, 35, 49
Yağmur Beklerken (Buğra) 50
Yahşihan 177
Yahudiler 69
Yahya Kemal (Beyatlı) 43-45, 51, 236
Yakınçağ Tarihimizde Roman (1908-1960) (Kantarcıoğlu) 201
Yakup Kadri (Karaosmanoğlu) 23, 24, 28-36, 40, 45, 235, 236
Yalçın Toker 62
Yaldız (Aka Gündüz) 45
Yalova 132
Yaralı Yürek (Toker) 62, 175, 224, 225
Yedek Subay Okulu 112
Yedinci Bayrak (Kutlu) 109, 168, 169, 223
Yemen 146
Yenihan 156, 166
Yeni Mecmua 37
Yeni Türk Edebiyatı Araştırmaları (Enginün) 29-31, 33-36, 38, 41, 55
Yeni Türk Edebiyatı İncelemeleri (Kerman) 46
Yeni Türk Edebiyatı Metinleri (Enginün-Kerman) 27, 38
Yeni Türk Nesri Antolojisi (Elçin-Tevfikoğlu) 37
Yeni Türkiye 183
Yeni Zelandalılar 69
Yeşil Gece (Güntekin) 43
Yıldızeli 176
Yıldız Sarayı 66
Yılmaz Gürbüz 77, 81, 98, 101, 103-107, 121
Yılmaz Karakoyunlu 62, 96, 121
Yılmaz Özdil 186
21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum 98
23 Nisan (1920, TBMM'nin açılışı) 40, 105, 169, 173
Yitik Ülkü (Toy) 53
Yol Ayrımı (Kemal Tahir) 48
Yorgun Savaşçı (Kemal Tahir) 48
Yorgun ve Yaralı (Engin) 67, 111, 142, 222
Yozgat 63, 156
Yörük Ali Efe 111
Yugoslavya 179
Yukarı Öz 92
Yunan, Yunanlılar 14, 23, 24, 26, 27, 29, 33, 35, 38, 41, 43, 44, 46, 48, 52, 53, 62, 63, 65, 67, 78, 81, 85, 86, 89-93, 96-98, 100, 101, 103, 105, 109-111, 121, 126, 155-157, 159, 160, 162, 163, 167, 168, 170, 171, 174- 176, 179, 198, 199, 205, 219, 223-225, 230, 231
Yunan Adaları 43
Yunanistan 67, 98, 112, 141, 171, 175, 179, 198, 203, 208, 222, 226, 230
Yunanistan (Batı Trakya) Türkleri Edebiyatında Atatürk (Feyyaz Sağlam) 141, 208
Yunus Ayata 96
Yunus Nadi (Abalıoğlu) 23, 166
Yusuf Akçura 23
Yusuf Hamzaoğlu 201
Yusuf Ziya (Ortaç) 160, 235
Yücel İzmirli 75, 84, 90, 229
Yüzbaşı Celal (Morkaya) 52

Z

Zahireci İsmail 212
Zaman Rüzgârı (Sağlam) 83, 182, 189, 224, 226, 228, 232, 238
Zara 92, 156, 226
Zeynep Kerman 27, 38, 46
Zeytinburnu 173
Zeytinci Mustafa 212
Zile 156
Ziraat Mektebi 127, 128
Ziya Gökalp 30, 236
Ziya Paşa 119

Zor Yıllar: Sarıkamış'tan Cumhuriyet'e, Zor Yıllar (Tuntaş) 77, 175, 176, 178, 226
Zübeyde Hanım 54, 65, 74, 76, 81, 90, 101, 103-106, 109, 110, 117-119, 122, 123, 128, 129, 131-133, 140, 146, 155, 180-182, 205, 207, 215, 216, 218-220, 233, 234
Zübeyde Hanım ve Oğlu (Serim) 109, 117-119, 122, 128, 129, 131-133, 140, 146, 155, 180, 181, 205, 207, 216, 220, 233
Zühal İzmirli 75, 84, 90